

Kide

Lapin
yliopiston
yhteisölehti
5 • 2008

8

Vastuullinen arviointi edellyttää kumppanuutta

Esa Poikela

20

Teidän vai meidän traditio?

Laura Junka

24

Lapin matkailun tulevaisuus kivenä kengässä

Tuija Kauppinen

12 Suullinen kritiikki korostuu taideopinnoissa
Marjo Laukkanen

16 Virallinen totuus ja arjen käytännöt
Olli Tiuraniemi

18 Viitosesta voi romahtaa viitoseen
Marjo Laukkanen

26 Saamelaisuuden rajoilla
Sari Väyrynen

Tutkija Sanna Valkonen selvittää, mihin piirtyvät saamelaisen identiteetin rajat. S. 26–27.

“

Lapissa tarvitaan matkailun ammattilaisia.

Tarpeesta kertoo matkailun volyymi:

Lappi on matkailun volyymissa kakkossijalla

heti Uudenmaan jälkeen. Yhteensä noin kaksi

miljoonaa yöpymistä vuodessa on iso

työllistäjä ja hyvinvoinnin tuoja.

- 4 Pohjoisen puolesta
- 7 Pääkirjoitus, Kyösti Kurtakko
- 15 Siula, Marjut Pitkänen
- 22 Kolumni, Kalle Lampela
- 23 Kotisivu, Ismo Tiainen
- 28 Vaitokset
- 29 Alumnin uraikkuna, Jussi Ängeslevä
- 30 Julkaisu
- 31 Lyhyesti
- 36 Eskon puumerkki, Timo Koivurova ja Kai Kokko
- 38 Hiutaleita, Toivo Salonen

Lokakuu/2008

Yliopistossa sekä opiskelijat että henkilökunta ovat toisinaan arvioitavan ja toisinaan arvioitsijan roolissa. Arviointi vaihtelee oman toiminnan reflektoinnista toisten suoritusten arvosteluun ja palautteen antamiseen. Se vaikuttaa käsityksiin omista kyvyistä ja sitä kautta tulevaisuuden suunnitelmiin. Arviointia tapahtuu myös yksiköiden, tiedekuntien ja koko yliopiston tasolla. Tieteellistä kritiikkiä voidaan antaa sanallisesti tai numeroin, kirjallisesti tai suullisesti, anonymisti tai avoimesti. Kenen tarpeita erilaiset arviointimuodot arvomarkkinoilla palvelevat?

Kannen kuva: Arto Liiti

TOIMITUS

Päätoimittaja

Olli Tiuraniemi
puh. (016) 341 2230, 0400 695 418
etunimi.sukunimi@ulapland.fi

Teeman toimitussihteeri

Marjo Laukkanen
etunimi.sukunimi@ulapland.fi

Tiedottaja

Sari Väyrynen
puh. (016) 341 2217, 040 571 1960
etunimi.sukunimi@ulapland.fi

Ulkoasu ja taitto

Niina Huuskonen
puh. (016) 341 3247, 040 740 2237
etunimi.sukunimi@ulapland.fi

Valokuvat

Arto Liiti
puh. 040 729 7367
etunimi.sukunimi@leuku.fi

Avustajat

Laura Junka
Tuija Kauppinen

Lehti ottaa sitoumukset vastaan aineistoja mutta pidättää oikeuden muokata niitä.

JULKAISIJA

Lapin yliopisto/Viestintä
PL 122, 96101 ROVANIEMI
tiedotus@ulapland.fi

ILMOITUSVARAUKSET, TILAUKSET JA OSOITTEENMUUTOKSET

Leila Tauriainen
puh. (016) 341 2250,
tiedotus@ulapland.fi

Ilmoituskoot

Takakansi
170 x 200 mm
Sisäsivut
Kokosivu 170 x 220 mm
Puoli sivua, vaaka 170 x 110 mm
Puoli sivua, pysty 85 x 220 mm

Seuraava Lapin yliopiston Kide ilmestyy joulukuussa 2008.

Painos: 4000 kpl
Painopaikka: Oy Sevenprint Ltd,
Rovaniemi 2008

ISSN 0787-0965

www.ulapland.fi/kide

Pohjoisen puolesta -palstalla esitellään ajankohtaisia pohjoisia asioita, ilmiöitä ja ihmisiä. Ehdotuksia aiheista Olli Tiuraniemelle: etunimi.sukunimi@ulapland.fi

Valokuva: Sonja Hämäläinen

”

Harjoittelukoulun taidevuosi käyntiin

Lukuvuosi 2008–2009 on Lapin yliopiston harjoittelukoulussa taidevuosi, jonka teemana on arktinen kosketus. Sen puitteissa kuvataidekasvatuksen koulutusohjelman opiskelijat ovat suunnitelleet koulun opettajien kanssa kolme Arktinen kosketus -osaprojektia, joiden kantavana teemana on pohjoisuus. Projektit toteutetaan syksyllä, talvella ja keväällä, ja niissä hyödynnetään muun muassa pajua, lunta ja jäää sekä kierrätysmateriaaleja.

Syksyn taidetyöpajassa on rakennettu 1.–6.-luokkalaisten kanssa pajukylä pajusta, ruskan lehdistä ja marjoista harjoittelukoulun pihalle Pohjolankadun varteen. Samalla oppilaat ovat tutustuneet ympäristötaiteeseen ja arktisuuteen sekä opetelleet pajun työstämistä ja suuren kokonaisuuden koostamista. Taidepajan materiaalit ovat läheltä saatavia ja katoavat aikanaan takaisin luontoon. Pajukylä on esillä harjoittelukoululla 19. syyskuuta alkaen.

1900-luvun lopun Lapin taloudellinen ja sosiaalinen kehitys on menestystarina, jonka tärkeimpänä tekijänä on toiminut hyvinvointivaltio ja valtiojohtoinen yritystoiminta. Menestystarinan uhaksi ovat muodostumassa voimistuva globalisaatio, valtion roolin oheneminen ja niiden vastapainona, suotuisan vastaliikkeen airueina, vahvistumassa olevat yksityiset toimialat: matkailu ja kaivostoiminta. Lapin tulevaisuus onkin ratkaisevasti riippuvainen yksityisen sektorin kehityksestä, uusien toimialojen ja uudenlaisten työpaikkojen syntymisestä.

Lapin työpaikkojen rakenteessa on tapahtunut olennainen muutos. Työpaikkojen määrä vuodesta 2000 vuoteen 2005 ei ole lisääntynyt käytännössä lainkaan. Valtion työpaikkojen määrä on samana aikana vähentynyt 500:lla ja valtioenemmistöisten yhtiöiden työpaikkojen määrä lähes 3 000:lla eli suhteellisesti 67 %:lla. Toisaalta yksityisen sektorin työpaikkojen määrä on kohonnut 4 000:lla. Yksityisellä sektorilla työskentelevien osuus palkansaajista onkin Lapissa jo yli puolet. Muutos osoittaa julkisen sektorin työllistävän ja taloudellisen merkityksen vähenemistä alueellisissa talouksissa.

Ensimmäistä kertaa historiansa aikana Lappi on tilanteessa, jossa yleinen yhteiskunnallinen kehitys ei vedä Lappia nousuun, vaan siihen on kyettävä omin voimin. Lähtökohtana kehityksessä on oltava Lapin omat vahvuudet ja niihin perustuva toiminnallinen ja strateginen työ.

Professori Asko Suikkanen

Sosiaalipolitiikan päivillä Rovaniemellä lokakuussa 2008

Kaupunkien kaveri

Hawaijin yliopiston valtiotieteen professorin, *Michael J. Shapiron*, työ ei taltu minkään tiedekunnan rajoihin. Hän on kirjoittanut yhteiskunnallisista kysymyksistä laajasti ja lähes jokaisen ajateltavissa olevan genren kautta 1980-luvulta lähtien. Tällä hetkellä hänen tutkimuksensa keskittyvät kaupunkitiloihin.

– Rakastan kaupunkeja. On mahtavaa kuljeskella kaduilla ja tarkkailla ihmisiä sekä erilaisia olemisen tapoja. Se on myös hyvä tapa tehdä tutkimusta. Monet, jotka ovat kirjoittaneet kaupungeista hienosti, esimerkiksi *Walter Benjamin*, ovat tutkineet kaupunkia ristiin rastiin kävelen.

Suomalaisissa kaupungeissa ihmiset välttelevät Shapiron mukaan katsekontaktia ja näkevät vaivaa näyttääkseen siltä, etteivät muut kiinnosta. Esimerkiksi Moskovan kaduilla on ihan toisenlainen jännite. Siellä ihmiset tuijottavat suoraan silmiin.

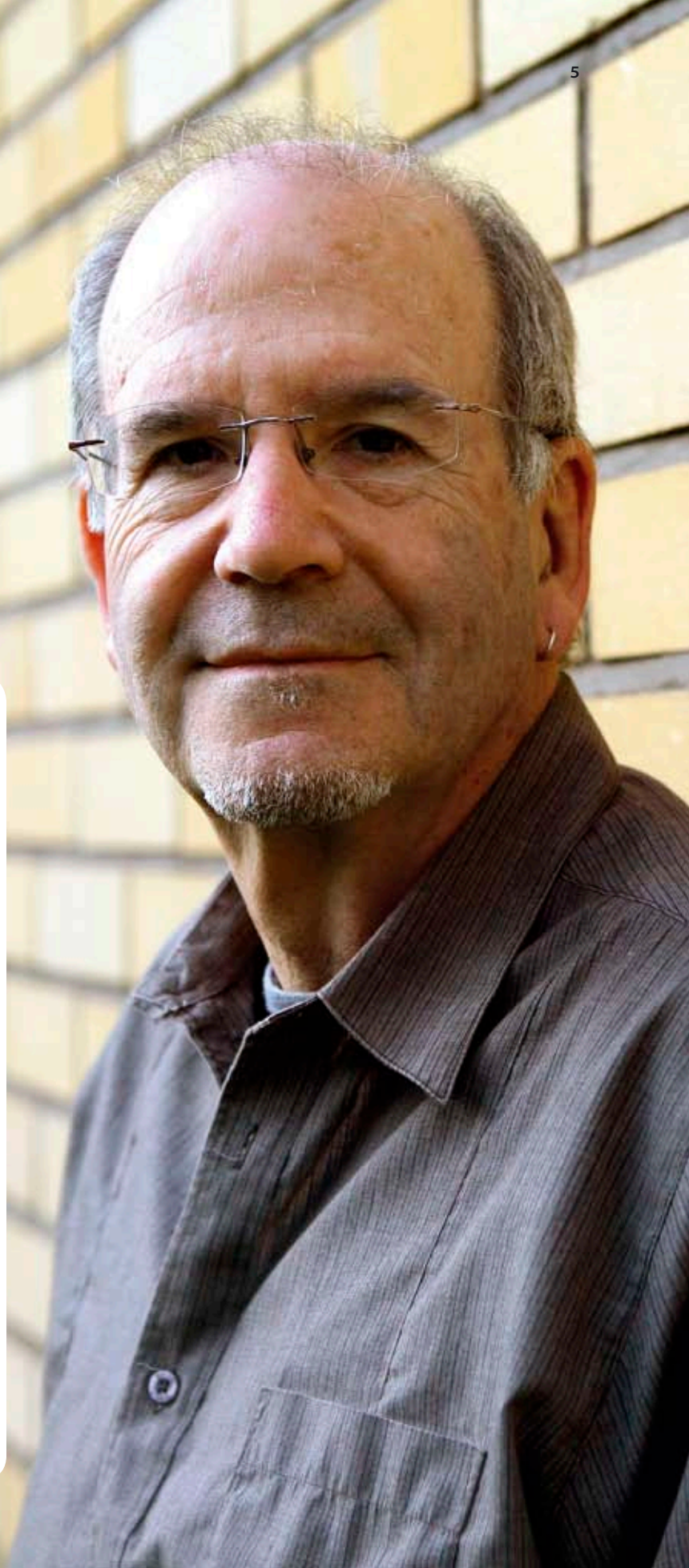
Kaupungeissa valtasuhteet ja jännitteet konkretisoituvat. Siksi ne tarjoavat loputtomasti materiaalia, jonka kautta on mahdollista kehittää uusia teorioita.

– Kaupungeissa korostuu erilaisuuden kohtaaminen. Kohtaamiset nostavat esille poliittisia teemoja, kuten esimerkiksi oikeudenmukaisuuden ja oikeuden kaupungin tiloihin.

Kävelyn lisäksi Shapiro hyödyntää tutkimuksissaan mm. kirjallisuutta, teatteria, elokuvaa, arkkitehtuuria, kuvataidetta ja historian arkistoja.

Shapiro vieraili Lapin yliopistossa syyskuun lopussa Politics of Aesthetics -työpajan yhteydessä.

Laura Junka

Pohjoinen tutkimusfoorumi kokoontui Alaskassa

Viides Pohjoisen tutkimusfoorumin kokous pidettiin syyskuussa 2008 Alaskassa. Tapaamisen pääteemoina olivat pohjoisen yhteistyön tulevaisuus, pohjoisen uusi maantiede sekä johtajuus.

Kokous jatkoi kansainvälisesti laajaa tieteidenvälistä vuoropuhelua poliitikkojen, liike-elämän vaikuttajien, virkamiesten, yhteisöjohtajien, kansalaisjärjestöjen edustajien, resurssien käyttäjien ja niistä päättävien tahojen sekä tutkijoiden välillä.

– Tutkimusfoorumi on samanaikaisesti monitieteinen tutkimuskonferenssi ja poliittinen kokoontuminen, toteaa tapahtuman sisällöllistä valmistelua johtanut dosentti, kansainvälisten suhteiden yliopistonlehtori *Lassi Heininen* Lapin yliopistosta.

Vuoropuhelun syventämiseksi Alaskan kokouksessa aloitti toimintansa Pohjoisen tutkimusfoorumin viisi projektiryhmää, joiden teemoina ovat oikeudelliset kysymykset, talous, energia, pohjoiset meriväylät sekä ilmastomuutos ja turvallisuus.

Kokoukseen osallistui noin sata osanottajaa Pohjois-Amerikasta, Pohjois-Euroopasta ja Venäjältä. Kokouksen järjesti kansainvälinen Pohjoinen tutkimusfoorumi (*Northern Research Forum*) yhteistyössä kokousta isännöivän paikallisen järjestelytoimikunnan kanssa.

Lisätietoja Pohjoisen tutkimusfoorumin viidennestä avoimesta kokouksesta ja edellisten tapaamisten konferenssijulkaisut löytyvät internetsivulta www.nrf.is.

Poropoika vie Lappia maailmalle

Lokakuussa ensi-iltansa saanut suomalais-eurooppalainen animaatioelokuva *Niko – Lentäjän poika* vie Lapin taikaa ja maisemia ryminällä maailmalle. Isäänsä etsivän poropojan tarina on myyty jo yli sataan maahan, mikä on kotimaisen elokuvan ennätys.

– Elokuvan näkee satoja miljoonia ihmisiä elokuva-, televisio- ja tallennelevityksen kautta. Tällainen kansainvälisyys on harvinaista eurooppalaiselle elokuvalle, korostaa *Hannu Tuomainen*, toinen elokuvan käsikirjoittajista.

Elokuvan päähahmo, poropoika Niko ei ole koskaan tavannut isäänsä, jonka hän tietää olevan ihailtujen joulupukin lentojoukkojen jäsen. Niko unelmoi lentävänsä isänsä lailla. Eräänä päivänä hän lähtee etsimään isäänsä lentojoukkojen tukikohdasta Korvatunturilta, ja huikea seikkailu alkaa.

– Universaalista seikkailu- ja kasvutarinasta huolimatta elokuva on hyvin suomalainen ja pohjoinen. Esimerkiksi pääosia roolittavat pohjoiset eläimet, kuten porot, sudet ja liito-orava, Tuomainen sanoo.

Maisemat ovat kauneinta talvista Lappia, jonka animaatio herättää eloon. Etenkin erinomaisen onnistunut lumen ja valon animointi luo kuvaa unelmien Lapista. Elokuva on unelmien täyttymys myös Lapille: paljon parempaa mainosta ei Lappi voisi saada.

www.nikomovie.com

Sari Väyrynen

Isoveli valvoo – suomalaisen arvioinnin anatomiaa

Arvioinnilla on monet kasvot. Se voi olla muun muassa kulttuuria, hallinnointia, vallankäyttöä ja laadunvarmistusta. Keskeisin rooli arvioinnilla on kuitenkin edelleen opintosuoritusten hyväksymisessä ja arvottamisessa.

Akateemisessa maailmassa arviointi on aina kuulunut perustyökaluihin. Se on ollut keino, jolla epäkurantti on erotettu kurantista ja huijarit paljastettu. Arvioinnin ja kritiikin perusteet opitaan ja opetetaan koulutusputken alkupäässä, vaikkapa silloin, kun opiskelija määrätään opponoimaan opiskelijatoverinsa seminaariesitelmää tai muuta suoritusta. Kysymys on yhdestä akateemisen kulttuurin peruspilarista. Yliopistolla ei korkeimpana koulutusjärjestelmän osana ole mitään ”ylempää” instanssia, joka korjaisi sen ”virheet”. Yliopiston on tehtävä se itse. Muista kouluasteista poiketen yliopisto on siten itse itseään korjaava instituutio.

Arvioinnin uusi aluevaltaus löytyy hallinnosta. Suomessa siirryttiin 1990-luvun alussa tulokeskeiseen ohjauskulttuuriin, jossa arviointi muodosti keskeisen resurssien kohdentamisen ohjausvälineen. Meillä uudistusta perusteltiin hyvinvointivaltion kriisiytymisellä. Lääkkeitä siihen haettiin ennen muuta anglosaksisista hallintoreformeista, joiden keskeisinä tavoitteina ovat olleet yksityistäminen, ostopalvelut, tulosityksiköittäminen sekä erilaiset liikelaitos- ja yhtiöittämismallit.

Suomalaisen hallintokulttuurin arviointimalliksi omakuttiin edellä mainituista lähteistä niin sanottu kolmen E:n malli (*economy, efficiency, effectiveness*), jonka takaa löytyy löysät pois ja vastiketta rahalle -ideologia. Malli yksinkertaistaa hallintoa vetämällä mutkat suoriksi eli seuraamalla panosten ja tuotosten välistä suhdetta mutta jättämällä huomiotta prosessit eli sen, miten tietty panos muuttuu tulokseksi. Tunnetuimpana esimerkkinä ongelmasta ovat lukiovertailut, jossa oppilaitokset asetetaan paremmuusjärjestykseen ylioppilaskokeiden perusteella.

Arvioinnissa ei huomioida esimerkiksi oppilaiden lähtötasoa. Jos prosessitekijät, kuten esimerkiksi opetuksen laatu tai oppilashuolto, otetaan huomioon, arvioinnin tulos voi olla toinen. Koulun tasokkuus näyttäytyy näin suhteessa muutoksen suuruuteen eikä pelkkään lopputulokseen. Tasokkaampia lukioita voivatkin olla ne, jotka kykenevät leipomaan alle seitsemän keskiarvon tulokkaista ylioppilaita, kuin ne, jotka pääsevät opettamaan yli yhdeksän keskiarvolla sisäänotettuja oppilaita.

Laadunvarmistus hallinnollisena käsitteenä korjaa kolmen E:n mallia kiinnittämällä huomiota hallinnon prosesseihin. Erilaiset auditoinnit, joiden yhtenä keskeisenä tarkoituksena on edistää prosessien läpinäkyvyyttä, edustavat laadunvarmistusjärjestelmien arviointeja. Laadunvarmistusjärjestelmien auditoinnit tuovat epäilemättä lisäarvoa julkisen hallinnon kehittämiseen. Esimerkiksi menossa oleva valmistautuminen ensi keväänä toteutuvan Lapin yliopiston auditointiin tuottaa varmuudella jotakin sellaista, josta on yliopiston arjessa hyötyä myös auditoinnin jälkeen. Kokonaan toinen kysymys on se, kuinka hyvin anglosaksisista hallintoreformeista repäisty logiikka istuu suomalaiseen traditioon.

Opintosuorituksissa arvioinnin keskeinen tehtävä on toimia palautejärjestelmänä. Arviointi voi olla positiivista kuten ohjaavaa tai kehittävää, negatiivista kuten kontrolloivaa tai tyrmäävää mutta myös neutraalia, joka toteaa tuloksen sitä sen kummemmin arvottamatta. Edelleen erotetaan toisistaan normiarviointi ja kriteeriarviointi. Edellisessä suorittajia ja suorituksia verrataan toisiinsa, ja jälkimmäisessä suorituksen arvo määräytyy suhteessa ennalta määrättyyn kriteeriin. Normiarviointi on luonteeltaan suhteellista eli riippuvaista siitä, millaisessa seurassa näyttö osaamisesta on annettu. Yliopiston opintosuoritusten ja virantäyttäjien arviointi on useimmiten sekoitus kumpaakin. Se on asiantuntija- ja vertaisarviointia, joka on pohjimmiltaan subjektiivista muttei mielivaltaista. Toisin sanoen arviointi on aina joko perusteltua tai perusteltavissa.

Vastuullisessa arviointikulttuurissa ei pyritä opiskelija- tai tilaaja-asiakkaan miellyttämiseen. Kysynnän, tarjonnan ja valintojen sijaan arviointi tulisi nähdä prosessina, jossa on osallisensa, toimijansa ja omistajansa. Tällainen kumppanuusmalli perustuu reflektointiin ja neuvotteluun. Onnistuessaan se palvelee sekä opiskelijaa, yliopistoa että työelämää.

Valokuva: Aro Ltd. Kuvaus: Sirey & Kuusinen Nina Huuskonen

Vastuullinen arviointi edellyttää kumppanuutta

Kun arvioimme, joudumme pohtimaan, mitä oikeastaan arvioimme, mitä varten sen teemme ja kenen hyväksi. Yksinkertaisinta on arvioida opiskelijoiden kykyä muistaa oppisisältöjä, jolloin arvioinnilla on tekninen, suoritusta mittaava tehtävä.

Hieman hankalampaa on noudattaa hallinnon asettamia määrällisiä, ajallisia ja laadullisia tavoitekriteerejä, joiden avulla uskotaan saavutettavan sekä opiskelijan että yhteiskunnan paras. Tällöin arvioinnin tehtävä on hallinnollinen.

Vaikeinta on luoda arviointitapa, jonka ytimenä on oppimisen ja osaamisen tuottamisen pedagoginen laatu. Se edellyttää numeraalisten indikaattorien rajallisuuden tunnistamista, yksityisiksi koettujen oppimisen ja opetuksen rajojen ylittämistä sekä luottamista oppimis- ja opetusprosessin osapuolten kykyyn saavuttaa haluttu osaaminen.

Työelämävalmiudet laadun avaimina

Lapin yliopiston työelämä- ja rekrytointipalvelujen julkaisemat kaksi viimeistä selvitystä antavat aihetta pohtia yliopisto-opetuksen kykyä tuottaa laadukasta oppimista työtä ja ammattia varten. Sen 23 osaamisalueesta vain oman alan teoreettinen hallinta sekä vieraiden kielten, kuten englannin, ruotsin ja muiden kielten osaaminen koettiin täysin riittäviksi. Sen sijaan 19 muulla alueella on parantamisen varaa. Tosin tutkintoalojen välillä on myös eroja.

Eniten parantamista on viestinnällisissä taidoissa, joihin kuuluvat neuvottelutaidot, esiintyminen, ryhmätyö- ja muut sosiaaliset taidot sekä suomenkielinen viestintä. Kuvaavaa on, että opiskelijat eivät harjaannu yliopistossa viestimään äidinkielellään riittävästi suhteessa työelämän vaatimuksiin.

Riittämättömäksi koettiin koulutuksen kyky tuottaa oppimaan oppimisen valmiuksia eli ongelmanratkaisukykyä, luovan ajattelun taitoja, oppimiskykyä ja tiedonhankintataitoja. Opetus antaa myös huonosti käytännön osaamisvalmiuksia, joihin kuuluvat oman alan taidot, taloussuunnittelu, tieto- ja viestintätekniikka sekä lainsäädännön tuntemus. Eniten puutteita koettiin oman alan käytännön taitojen osalta, mikä kertoo akateemisen koulutuksen ja ammatillisen osaamisen välisestä kuilusta.

Yliopistokoulutus ei myöskään anna riittäviä johtamisen valmiuksia, kuten organisointi- ja esimiestaitoja, projektinhallintaa sekä yritystoiminnan tuntemusta. Erityisesti koettiin tarvittavan organisointi- ja koordinoitvalmiuksia. Koulutuksen odotettiin olevan laadukkaampaa myös henkilökohtaisen kyvykkyyden osalta.

Akateeminen koulutus on työelämähaasteen edessä. Sisältöasiantuntemuksen vaatimukset täyttyvät, mutta työelämän toimintaprosessien tuntemuksessa on puutteita. Hieman kärjistetysti sanoen yliopistosta valmistuu hyviä substanssiasiantuntijoita, joilla on heikko toimintaosaaminen, tai huonoja prosessiasiantuntijoita, joilla on vahva tieto-osaaminen.

Pulmana on, että työelämävalmiuksia ei voida juurikaan opettaa erillisinä oppiaineina, vaan ne on tuotettava pedagogisten toimintojen kautta, mikä edellyttää oppimisen ohjaamisen ja arvioinnin taitoja.

Kohti kehittävää arviointia

Tutkijoiden mukaan arviointiajattelun paradigma on muuttunut mittaamisesta harkitsevan ja kehittävän arvioinnin suuntaan. Kehitystä voidaan tarkastella arviointisukupolvien välisinä siirtyminä.

Ensimmäinen arviointisukupolvi tarkoittaa suoritearviointia eli oppilaan kykyjen testaamista, suoritusten mittaamista ja vertaamista toisiin opiskelijoihin. Tällöin ajatellaan, että oppimattomuus on oppijan oma vika.

Toisinaan vaikuttaa siltä, että suoritearviointi on yhä voimissaan. Monet opettajat ajattelevat, että oppimongelmat johtuvat opiskelijoiden laiskuudesta, välinpitämättömyydestä ja motivaation puutteesta. Osoittavathan tentit monesti juuri sitä.

Toinen sukupolvi siirtää painotuksen tavoitearviointiin, jolloin oppimattomuus saattaa johtua myös opetussuunnitelman ja opetuksen puutteista. Tavoitteiden saavuttaminen halutaan varmentaa tarkoin kontrolloidun ohjelman avulla. Opetusohjelmien sisältö- ja tavoitelauseet sekä opetusvastuut tarkistetaan yliopistoissa kahden tai kolmen vuoden välein.

Tavoitearvioinnissa kokonaisvastuu on hallinnolla, samalla kun pedagoginen vastuu on hajautettu opettajille ja opiskelijoille. Tästä seuraa, että niin oppiminen kuin

”

Kasarmimallia on yritetty
korvata anonyymien arvioinnin
tavaratalomallilla, joka nostaa
oppijan subjektiksi ja asiakkaaksi.

opettaminenkin koetaan yksityisasiaina, joiden arviointia ei haluta toteuttaa yhdessä.

Kolmas sukupolvi nostaa esiin arvioijan roolin tuomarina, jonka tehtävänä on antaa kriteereihin perustuva arvolauselma. Lauselmia pohjautuu ohjelmia, tavoitteita, hyötyjä ja toimintoja tarkastelemaan aineistoon.

Hallinnollinen arviointi toteutuu esimerkiksi auditointina, jota varten arvioijat perehtyvät kohteeseen ja kuulevat sen edustajia. Kyse on toiminnan laadusta, kuten siitä, miten hyvin yliopisto selviytyy tutkimus- ja opetustehtävästään.

Joissakin maissa arviointi on institutioitu ja professioitu, esimerkiksi Iso-Britanniassa valtion arviointivirasto ja arvioinnin ammattilaiset arvioivat säännöllisesti yliopistojen toiminnan. Lähiaikoina myös Lapin yliopisto tulee saamaan arvostelman toimintansa tasosta.

Hallinnollisen arvioinnin pulmana ovat arvioinninkriteerit: miten ne laaditaan, kenen intressejä ne palvelevat ja ketä ne eniten hyödyttävät. Olennaisia ovat järjestelmäindikaattorit, kustannus- ja tulostekijät, vaikuttavuus- ja tehokkuussuoritteet kuten tutkintomäärät, opetustunnit ja opiskeluajat. Pedagogisia prosesseja on kuitenkin vaikea tavoittaa määrällisten tai edes laadullisten, ulkoa asetettujen indikaattorien avulla.

Tavoitteena vahvuuksien yhdistäminen

Siirtymää kolmannelta neljännelle arviointisukupolvelle pidetään paradigmahyppynä, jossa arvioinnin kohteeksi nousevat oppilaan, ohjelmien ja tavoitteiden sijaan yhteisesti jaetut ja tuotetut toimintaprosessit. Harkitseva arviointi perustuu vuorovaikutukseen ja neuvotteluun, johon osallistuvat kaikki arvioitavan toiminnan osapuolet opiskelijat mukaan lukien.

Harkitsevan arvioinnin tavoitteena on arviointitietoon perustuva yhteisymmärrys, joka on kerätty yhtä lailla määrällisin kuin laadullisinkin perustein ja jossa myös kontekstuaaliset tekijät on otettu huomioon. Onnistumisen edellytyksenä on arviointikulttuurin muutos, jossa yksityisyyden rajat kyetään ylittämään dialogin ja yhteistyön avulla.

Myös neljäs sukupolvi on joutunut kritiikin kohteeksi. Eräät tutkijat varoittavat relativismista, jossa arviointi jää vain osapuolten sopimukseksi vailla vertailtavuutta muuhun vastaavaan toimintaan.

Viidennen arviointisukupolven tuleamista heijastelevan realistisen arvioinnin ajatuksena on yhdistää aikaisempien arviointisukupolvien vahvuudet ja tuottaa myös yhteismittaisia standardeja julkista arviointia varten.

Aikaisempien arviointitapojen eroja ei koeta jyrkän paradigmaattisina. Sen sijaan on syytä rakentaa yhteistä näkemystä, joka voi perustua niin realistisen, kehittävä, kestävä kuin kontekstiperustaisenkin arvioinnin periaatteisiin.

Tavaratalon kautta kumppanuuteen

Tärkeintä kehittävässä arviointiprosessissa on oppijan oma osallisuus. Kun oppijaa arvioidaan täysin ulkopuolisin kriteerein, hänestä on tehty kontrolloinnin objekti, jolla ei ole omaa roolia osaamisensa arvioinnissa. Tällaisen arviointitavan voi nimetä kasarmimalliksi, jonka toivoisi olevan jo historiaa.

Kasarmimallin oikeutusta on vaikea perustella edes suljetuissa laitoksissa. Silti oppijaa syyllistävät arvostelmat toistuvat sitkeästi opettajien puheissa. Ovathan hekin vastanneet itsestään oman oppimisensa sankareina tai epäonnen sotureina.

Kasarmimallia on yritetty korvata anonyymien arvioinnin tavaratalomallilla, joka nostaa oppijan subjektiksi ja asiakkaaksi. Uuden informaatioteknologian avulla asiakkuutta korostava kysyntä–tarjonta-asetelma vie hallinnon aivan uudelle tasolle. Kun virtuaalifoorumeilla kerätään luento- ja kurssipalautetta, arvioinnin ja arvostelun kohteeksi tulevat opettajat ja heidän taitonsa tarjota sisältöjä opiskelijoille.

Myönteistä tavaratalomallissa on se, että opiskelijat voivat vapaasti esittää käsityksensä opetuksesta. Tällainen arviointi ei kuitenkaan tavoita oppimisen prosesseja. Kielteisenä seurauksena voi olla opiskelija-asiakkaan miellyttäminen ja todellisen vaarana oppimisen ja osaamisen laatuvaatimuksista tinkiminen. Tällöin käy juuri päinvastoin kuin palautejärjestelmien kehittäjät olettavat.

Jo nyt monissa yhteyksissä on nähtävissä laatuksien vetäminen mahdollisimman alas. Tämä ei tapahdu vain opiskelija-asiakkaan miellyttämiseksi vaan myös määrällisiä tuloksia odottavan tilaaja-asiakkaan eli opetusministeriön miellyttämiseksi.

Kysynnän, tarjonnan ja valintojen sijaan arviointi tulisi nähdä prosessina, jossa on osallisuus, toimijansa ja omistajansa. Arvioinnin kohteena ei ole niinkään opiskelija tai opettaja, vaan jaetut ja henkilökohtaiset oppimisprosessit, jotka tuottavat halutun osaamisen.

Neuvotteluun, luottamukseen, sopimuksiin ja keskinäiseen kunnioitukseen perustuvaa arviointia voidaan luonnehtia kumppanuusmalliksi, joka johtaa omien ja yhteisten tavoitteiden asettamiseen. Tähän suuntaan onkin edetty muun muassa henkilökohtaisten opintosuunnitelmien, oppimispäiväkirjojen, portfolioiden, ryhmäperustaisen opiskelun sekä yhteisten reflektointi- ja arviointitilaisuuksien kautta.

Reflektoivan arvioinnin viime kätisenä tehtävänä on tuottaa oppimista ja osaamista, joka täyttää yliopistollisen koulutuksen standardit. Samalla tarvitaan selkeät arviointikriteerit, jotka auttavat myös opiskelijoita asettamaan tavoitteita itselleen ja joiden avulla voidaan osoittaa saavutettu osaamisen taso.

Reflektointitaito syvintä työelämäosaamista

Vastuullisen arviointikulttuurin kehittäminen on vasta aluillaan. Tärkeintä on, että arvioitava on myös itse arvioija eikä häntä eroteta arviointiprosessista, jossa hän voi olla yhtäläillä osallisen, toimijan kuin omistajankin roolissa.

Osaamisen vaatimukset eivät koske vain opiskelijoita vaan myös opettajia, jotka voivat jatkuvasti oppia työssään ja syventää asiantuntemustaan. Esimerkiksi opettajat voivat parantaa osaamistaan yliopistopedagogiikan kursseilla. Lapin yliopiston tuloksista kerrotaan muun muassa kirjassa *Laatua opiskeluun*, jossa opettajat tutkivat opetuksensa kehittämistä.

Kirjassa julkaistaan artikkeli *Hanna Vuorisen* keväällä tekemän tutkimuksen *Oppiminen, arviointi ja opiskelun laatu yliopistossa* pohjalta. Se antaa aihetta kysyä, puutuuko opiskelijoilta työn ja ammatillisen identiteetin kehittämiseen tarvittava reflektiopinta, etenkin kun on kyse muuhun kuin tutkijan ammattiin valmistautumisesta.

Itsereflektointi- ja arviointitaitoja pyritään kyllä kehittämään yliopistossa, mutta niiden keskiö on oppimateriaaleissa ja -sisällöissä vailla yhteyksiä työssä tarvittavaan osaamiseen. Yliopisto-opetuksessa on oivallettu vasta puollittain, että oppimaan oppimisen ytimenä oleva reflektointitaito on myös syvintä työelämäosaamista.

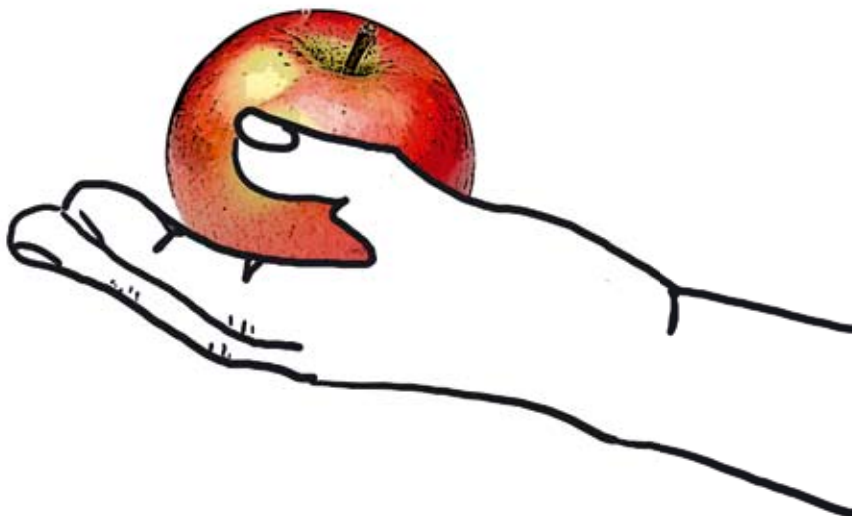
Opiskelijat eivät opi vain kirjattujen sisältöjen ja tavoitteiden puitteissa, vaan opetussuunnitelmana on universaali informaatio-, tieto- ja oppimisympäristö, jolla on näkyvät ja piilevät ulottuvuutensa. Reflektointi- ja arviointitaitojen oppiminen sellaisessa ympäristössä on mahdollisuus ja välttämättömyys henkilökohtaista työtulevaisuutta ja maailmankansalaisena olemista varten. ●

Lisää yliopistopedagogiikasta ja arvioinnista:

Esa Poikela & Sari Poikela (toim., tulossa 2008).

Laatua opiskeluun – oppiminen ja opetus yliopistossa.

Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus.

”Alussa ei ollut eväitä vastata kritiikkiin”

Kaikista noloimmat muistot tulevat seminaareista, joissa puhujat puhuvat toistensa ohi. Tällaisia sattui pari jatko-opiskelun alkuaikoina. Esittelin tutkimustani seminaarissa, ja kommentoijat kertoivat, miten tutkimusaiheeni tila ”oikeassa” elämässä on tai miten tutkimus tulisi tehdä toisin.

Kun seminaarikokemusta ei vielä ollut takana, ei ollut myöskään eväitä vastata kritiikkiin. Niinpä sitä sitten päjotti punaisena koko ryhmän edessä hiljaa ja toivoi hartaasti, että siirryttäisiin seuraavaan esitykseen. Hillittömissä häpeän ja kiukun tunteissa vannoin, etten ikinä ikinä enää esiinny seminaareissa...

Jatko-opiskelun alussa kritiikki hermostutti paljon. Pelotti, että joku sanoo ”tässä tutkimuksessa ei kerta kaikkiaan ole mitään järkeä”. Kun vuosien saatossa tutkimusaihe tuli ”omaksi” ja palautetilanteita oli käynyt läpi useampia, tajusi kritiikin arvon. Sen tarkoitus on viedä työtä eteenpäin.

Myös opettajana toimiminen on osoittanut konkreettisesti, ettei kritiikki tarkoita sitä, että työ olisi huono vaan että joku on perehtynyt tekstiin ja haluaa tehdä siitä entistä paremman. Vuosien saatossa on myös opinut erottamaan järkevän kritiikin ei-järkevästä.

Edelleen palautetilanteeseen meno jännittää, mutta jälkitunnelma on lähes poikkeuksetta mahtava: kerran-kin tietää täsmälleen, miten työtänsä jatkaa. Hyvä kritiikki sekä rohkaisee että piiskaa eteenpäin.

Jatko-opiskelija, Lapin yliopisto

Marjo Laukkanen

Suullinen kritiikki

korostuu taideopinnoissa

Plastisen sommittelun lehtorin Tom Englomin mukaan keskustelu on tärkeämpää kuin numeroiden antaminen.

Opetuksesta ja sen arvioinnista puhuvat *Tom Engblom* ja *Maria Huhmarniemi* painottavat opiskelijan läsnäolon merkitystä.

– Siis henkisen läsnäolon, Huhmarniemi tarkentaa.

– Eikä vain sen, että on paikalla, Engblom jatkaa.

Tom Engblom on plastisen sommitte-
lun lehtori taide- ja kulttuuriopinnoissa taiteiden tiedekunnassa. Taide- ja kulttuuriopinnot tarjoavat opetusta eri koulutusohjelmien opiskelijoille, kuten kuvataidekasvatukselle, jossa Maria Huhmarniemi toimii lehtorina.

Engblom ja Huhmarniemi opettavat molemmat taidekasvatuksen syventävän taideproduktion kurssilla, jota vetää yhteensä neljä opettajaa. Taideopinnoissa peruskursseilla on yleensä yksi opettaja ja jatkokursseilla useampia, mikä mahdollistaa monipuolisemman opetuksen.

Taideopinnoissa palautetta ei anneta vain kurssin lopussa, vaan opiskelijan ohjaaminen ja neuvominen voi kurssin aikana olla jopa päivittäistä.

– Se on ennen kaikkea opiskelijan prosessin tukemista, Huhmarniemi kuvaa.

– Kannustamista, Engblom sanoo.

– Potkimistakin joskus, Huhmarniemi naurahtaa.

Lopullista arvosanaa annettaessa arvioidaan ja painotetaan eri asioita riippuen opettajasta ja kurssin tavoitteista. Esimerkiksi taidekasvatuksen syventävässä taideproduktiossa arvioidaan sekä osallistumista, prosessia että itse produktiota.

– Lopputulosta painottaen, Huhmarniemi sanoo.

– Ja kurssin aikana tapahtunutta kehitystä, Engblom lisää.

Dialogista kritiikkiä

Taideopinnojen kurssit päättyvät yleensä kritiikkitalaisuuteen, jossa opiskelijoiden töitä arvioidaan yksi kerrallaan dialogisuuteen pyrkien.

– Opettajan tärkein tehtävä on synnyttää keskustelua, Engblom sanoo.

– Opettaja esittää kysymyksiä, tekee yhteenvetoja ja täydentää puheenvuoroja, Huhmarniemi kuvailee.

Taideopinnoissa suositaan vuorovaikutteista arviointia.

Kurssin päättävässä kritiikkitalaisuudessa opettajat ja opiskelijat pysähtyvät yhdessä valmiiden töiden ääreen keskustelemaan.

Vertaisarvioinnilla on kuvataidekasvatuksessa suuri merkitys. Huhmarniemi kertoo esimerkiksi pyytäneensä kutakin opiskelijaa valmistelemaan arvioinnin toisen opiskelijan työstä. Tätä voi verrata tutkimuskursseilla tapahtuvaan oppointiin.

– Opiskelijat ovat myös aika itsekriittisiä ja pääsääntöisesti tottuneet pohtimaan omia tekemisiään, Huhmarniemi sanoo.

Porkkanaa ja keppiä

Taiteellisia töitä arvioidessaan Engblom kiinnittää huomiota sekä niiden visuaaliseen että sisällölliseen kiinnostavuuteen. Erityisen haastavaa hänen mukaansa on sisällöllisen kiinnostavuuden arviointi, sillä opiskelijat ovat usein häntä selvästi nuorempia ja elävät hyvin erilaisessa maailmassa.

– Keskustelemme ja opimme molemmin puolin, Engblom kuvailee.

Molemmat opettajat kokevat taiteen ja taidekasvatuksen numeraalisen arvioinnin välillä hyvin haastavaksi.

– Keskustelulla on isompi merkitys kehittymisen kannalta, Huhmarniemi sanoo.

– Se on se kaikkein tärkein osa palautteesta, Engblom myöntäilee.

Engblom on kuvanveistäjä ja työskennellyt opettajana Lapin yliopistossa 18 vuotta. Hänen mukaansa arvioiminen oli alussa hyvin hankalaa, jopa vastenmielistä.

Toisaalta sekä Engblom että Huhmarniemi kokevat numeroiden antamisen mielekkäämmäksi kuin pelkän hyväksyty/hylätty-merkinnän. Se tekee taideopin-

noista tasa-arvoisia muiden yliopisto-opintojen kanssa. Arvosanat voivat toimia myös palkintoina, ja parhaimmillaan ne motivoivat yrittämään.

– Tällainen porkkana–keppi-järjestelmä, Engblom tiivistää.

Jakaminen mahdollistaa rakentavuuden

Kuvataidekasvatuksen koulutusohjelmassa on laaja pedagogisten opintojen kokonaisuus, johon sisältyy kuvataideopetusta, opetusharjoittelua ja kasvatustieteen opintoja.

– Pyrimme opinnoissa laaja-alaisesti dialogisuuteen ja läpinäkyvyyteen, toteaa lehtori *Mirja Hiltunen*.

Dialogisuuden ajatus toistuu Hiltusen puheissa eri tasoilla: opiskelijoiden vertaisarviointina, opiskelijoiden ja opettajien välisenä vastavuoroisuutena sekä opettajien keskinäisenä vuorovaikutuksena esimerkiksi arvioinnin kehittämistyössä.

Kuvataidekasvatuksen opiskelijat jalkautuvat joka vuosi peruskouluihin ja lukioihin tekemään opetusharjoittelua. Harjoittelun aikana opiskelijat ovat toistuvasti sekä arvioinnin antajia että kohteita. He saavat palautetta harjoittelua ohjaavilta opettajilta, koulun oppilailta ja kursikavereiltaan.

– Opiskelijoilla on valtavan voimakas tarve saada työstään palautetta ja rakentavaa kritiikkiä hyväksyvän hymistelyn sijaan, Hiltunen kertoo.

Hiltusen mukaan harjoittelua ohjaavien opettajien tukemiseen ja arvioinnin kehittämiseen on kiinnitetty erityistä huomiota. Opettajille järjestetään esimerkiksi yhteisiä tapaamisia, koulutuksia ja vertaistukea. Yhtenä jakamisen ja arvioinnin paikkana toimivat Optimaan rakennetut verkko-oppimisympäristöt.

Harjoitteluun osallistuvilla opiskelijoilla ja heitä ohjaavilla opettajilla on omat ja yhteiset tilansa Optimassa. Opiskelijat tuovat verkkoon muun muassa tuntisuunnitelmiaan ja oppimateriaaleja sekä reflektioivat omaa opettajuuttaan tekemällä tehtäviä ja kokoamalla portfolioa.

– Materiaali on yhteisesti nähtävissä ja hyödynnettävissä. Opetamme jakamista ja näytämme, että kuvataideopettajan työ on avointa ja läpinäkyvää.

Dialogisuuden ja jakamisen periaate näkyy myös jokaisen harjoittelujakson päättävässä arviointiseminaarissa, jossa opiskelijat yhdessä pohtivat kokemuksiaan ja antavat palautetta.

Numeroarvioinnin merkitystä kuitenkin vähentää se, että työhaussa taideopiskelijat esittelevät osaamistaan portfolioilla eivätkä opintorekisteriotteella. Portfolio-opetus onkin muutamassa vuodessa vakiintunut tärkeäksi osaksi opintoja.

Subjektiivisuuden haaste

Engblomin opettaja-aikana arviointi on muuttunut monella tapaa. Kolmiportainen numeroasteikko on muutosten keskellä vaihtunut viisiportaiseksi, ja samalla plussat ja miinukset ovat jääneet kokonaan pois. Myös sisällöllistä ajattelua painotetaan taideopinnoissa enemmän kuin ennen.

– Arviointi on muuttunut, koska opetus on luonteeltaan muuttunut. Enää ei opeteta pelkkää taitoa, vaan heti otetaan mukaan myös se, mitä sillä ilmaistaan, Engblom kertoo.

Opettajien mukaan taideopintojen arvioinnissa yksi suurimmista haasteista on subjektiivisuus. Yhteisopetus ja opettajien väliset keskustelut kuitenkin helpottavat arviointia ja auttavat vähentämään sen subjektiivisuutta.

Opettajien kokemusten mukaan opiskelijat ovat yleensä sitä tyytyväisempiä, mitä enemmän saavat palautetta. Huhmarniemen mukaan taideopiskelijoiden itsekriittisyys helpottaa palautteen vastaanottamista.

– He usein tietävät itsekin, kun joku kohta ei ole mennyt ihan nappiin.

Palautteen antajalta edellytetään silti hyvää ihmistuntea. Opettaja joutuu miettimään, mitä kenellekin voi sanoa ja miten.

– Toisaalta on uskallettava antaa kritiikkiä. On sanottava, kun on sanottavaa, Engblom tiivistää.

Engblom kertoo arviointitaitojensa kehittyneen kokemuksen myötä. Hän toteaa alussa sanoneensa asioita välillä vähän turhankin rajusti. Toiset kun ovat kritiikille herempiä kuin toiset.

– Monesti työt ovat niin henkilökohtaisia. Haasteena on oppia, että kritiikki ei kohdistu tekijään vaan työhön, Huhmarniemi sanoo.

Kritiikin tarkoitus on paitsi auttaa opiskelijaa kehittymään myös opettaa vastaanottamaan ja antamaan kritiikkiä. Tuleville taidekasvattajille kritiikin antamisen oppiminen on olennaista.

Kun kurssi loppuu, opiskelijat pääsevät arvioimaan opettajiaan. Esimerkiksi Engblom pyrkii keräämään kurssin jälkeen opiskelijoilta kirjallisen palautteen. Palautteen avulla omaa työtään voi seurata ja kehittää.

– Olen esimerkiksi oppinut huomioimaan hiljaisia opiskelijoita paremmin.

Ajatus palautteen kommentoimisesta eli palautteen palautteesta kuitenkin huvittaa Engblomia.

– Ehkä tämä on tällainen arviointityhteiskunta. •

Matkailun pitkospuut

Lapissa tarvitaan matkailun ammattilaisia. Tarpeesta kertoo matkailun volyymit: Lappi on matkailun volyymissa kakkossijalla heti Uudenmaan jälkeen. Lapissa on kotimaisia yöpymisiä 1,2 miljoonaa ja ulkomaisia yöpymisiä yli 800 000. Yhteensä noin 2 miljoonaa yöpymistä vuodessa on iso työllistäjä ja hyvinvoinnin tuoja.

Luvut kertovat, että matkailu on Lapille elinvoimaisuuden ja työn lähde. Ihminen lumoutuu Lapissa käydessään ja haluaa tulla tänne yhä uudelleen. Hyvä matkailutuote vaatii paljon osaamista: on hallittava esimerkiksi *Design Management*, *Lapland Quality*, *Destination Management*, *Hospitality Management*... Sanat kuulostavat hienoilta, mutta ne ovat matkailun arvoja ja matkailuyrittäjän arkea.

Yksi Lapin haasteista kansallisella tasolla on Matkailun ja elämystuotannon klusterin vetäminen. Klusterin koordinoimista vastaan Lapin elämysteollisuuden osaamiskeskus eli LEO. Klusterissa matkailu yhdistyy luoviin toimialoihin, joita ovat muotoilu, sisällöntuotanto sekä viihde ja kulttuuri. Viime aikoina LEO:n taakse ovat sitoutuneet vahvat taustavoimat: Lapin yliopisto, Rovaniemen ammattikorkeakoulu, Lapin ammattiopisto sekä Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu. Tästä voimajoukosta puuttuvat enää Lapin matkailuyrittäjät.

Lappiin on perustettu myös Matkailun tutkimus- ja koulutusinstituutti. Instituutissa tehdään matkailualan koulutusyhteistyötä eri korkeakoulujen kesken. Lapin yliopiston ja Rovaniemen ammattikorkeakoulun matkailualat toimivat tulevaisuudessa fyysisesti samassa talossa. Tämä helpottaa vuorovaikutusta ja poistaa päällekkäisyyksiä. Matkailuinstituutin työryhmän jäsenenä olen nähnyt huikean kehitysvauhdin korkeakoulujen yhteistyössä.

Matkailuinstituutissa kohtaavat eri tasojen opettajat ja oppilaat sekä matkailuelinkeino. Kohtaaminen lisää alan kokonaisvaltaista ymmärtämystä. Instituutti onkin suuri mahdollisuus harpata aivan uuteen aikaan matkailuelinkeinon kehityksessä sekä koulutuksen tuottajien että asiakkaiden osalta. Päällekkäisyyksiä voidaan karsia, elinkeinon kehitystarpeita voidaan kuunnella entistä tehokkaammin, tutkimustietoa voidaan tuottaa myös tarvepohjalta, jolloin tieto palautuu elinkeinolle eli niille, jotka sitä tarvitsevat ja siitä hyötyvät.

Matkailuelinkeino tarvitsee monenlaisia osaajia. Haasteet ja monipuolistumisen vaade ovat osoitus siitä, että matkailun kenttä on rajaton. Myös erikoistumista tarvitaan. Yksi kynnyskysymys on, miten korkeakoulumaa-

ilma osaa avata oviaan yrityksille. Matkailuelinkeinon vauhti on kova, joten nyt ei kannata jäädä ihmettelemään vuosiksi, jos aikoo pysyä kehityksen kelkassa.

Olen ollut mukana vuodesta 2001 alkaen valtakunnallisessa osaamiskeskustyöryhmässä, joten olen seurannut varsin läheltä Suomen osaamiskeskusten kehittymistä. Menestyneiden osaamiskeskusten taustalla on hyvä yhteistyö korkeakoulujen ja elinkeinon kesken. Osaamiskeskusohjelmat tukevat eri alueiden osaamisen vahvistumista ja huippuosaamisen hyödyntämistä yrityksissä. Maassamme on 21 osaamiskeskusta ja niille on osoitettu rahoitusta tällä vuodelle noin 20 miljoonaa euroa. Ohjelmat tukevat alueellista erikoistumista ja työnjakoa osaamiskeskusten välillä.

Maahamme on nimetty 13 valtakunnallisesti merkittävää osaamisklusteria, jotka muodostuvat 4–7 alueellisesta osaamiskeskuksesta. Klustereiden tavoitteena on parantaa kansainvälisesti kilpailukykyisten, korkeaa osaamista vaativien yritysten kehittymisen edellytyksiä. Esimerkiksi Etelä-Suomessa Haaga-Helia ammattikorkeakoulu on ottanut vahvan aseman matkailun laadun kehittäjänä. Vastaako Lapin korkeakoulujen koulutustarjonta haasteeseen matkailun liiketoiminnan osaamisen kehittäjänä?

Olli Tiuraniemi

Virallinen totuus ja arjen käytännöt

Mikä on virallisen totuus väitöskirjojen ohjauksesta ja millaisia ovat arjen käytännöt? Kysymyksiä pohti seuraavassa Lapin yliopiston tutkimusmenetelmien professori Suvi Ronkainen.

Julkisessa puheessa esitetään toistuvasti, että eri tieteenalojen väitöskirjat ovat verrattavissa toisiinsa ja arvosanat kertovat jotakin väitöskirjojen laadusta. Väitöskirjojen arvosanoille ja arvostelukäytännöille ei ole kuitenkaan olemassa valtakunnallista ohjeistusta, ja kun väitöskirjoja ei säädelä edes yliopistojen tasolla, niin on selvää, että vallalla on erilaisia epävirallisia käytäntöjä.

– Julkisessa puheessa unohdetaan se, että tieteenaloissa on eroja. Esimerkiksi lääketieteessä jatko-opiskelijat saavat tutkijankoulutusta vasta, kun he siirtyvät jatko-opiskelijoiksi. Olisikin toivottavaa, että tieteenalojen väliset erot otettaisiin huomioon, kun pohditaan tutkijankoulutusta ja sitä, mitä väitöskirjoilta on lupa odottaa, tutkimusmenetelmien professori *Suvi Ronkainen* sanoo.

Ronkaisen mukaan tarvitaan ohjeistusta, jossa määritellään, minkälaiseen osamiseen, kunkin alan väitöskirjan tulisi perustua. Vieläkin suurempana ongelmana hän pitää sitä, että tutkijankoulutusta ollaan harmonisoimassa kansallisesti ja osak-

si eurooppalaista korkeakoulujärjestelmää erilaisuuden kustannuksella.

– Eurooppalaisen harmonisointipuheen lähtökohtana on se, että tieteenalat ovat samankaltaisia, toisin sanoen eri tieteenalojen välisiä eroja ei huomioida riittävästi. Tilanteessa, jossa tarvittaisiin tieteenalojen välisiä ohjeita, luodaankin yhtenäistä eurooppalaista koulutusalueta koskevia ohjeita, jotta tohtorinkoulutusta voitaisiin tehostaa ja nopeuttaa entisestään.

On selvää, että tässä puheessa sisältö ja laatu jäävät entistä vähemmälle huomiolle. Laadukkaan tiedon tuottamisessa keskeistä on kuitenkin sisältö ja sen luotettavuus. Sisältöjen arviointi puolestaan vaatii suurta asiantuntijuutta.

– Auditoinnissa arvioidaan laadunvarmistusjärjestelmää – ei sisältöjen laatua. Siis yksinkertaistaen liukuhihnaa muttei tuotteita. Auditointi on sinänsä järkevää, mutta yksikään laadunvarmistusjärjestelmä ei tuota laatua. Esimerkiksi väitöskirjojen kohdalla laatua on mm. se, että tutkimus on sisällöllisesti luotettava, mitä tuottaa hyvä ohjaaminen. *Heidi Keso* tutki väitös-

kirjassaan lentokoneita valmistavaa yritystä, joka oli auditoinut ja standardisoinut kaikki toimintonsa viimeistä pilkkua myöten. Samalla yritys kuitenkin hukkasi sisällöllisen osaamisensa.

Ronkaisen mukaan auditointi tuo esiin kyllä pahimpia epäkohtia ja siitä hyötyvät ne yliopistot, joissa ei ole sovittuja toimintatapoja. Yhteisten toimintatapojen puute johtaa mielivaltaisuuden riskiin: pahimmillaan yksittäiset toimijat ovat saaneet liian suuren tilan mellastaa haluamallaan tavalla.

– Ymmärrän, että auditointi on käytännön sanelema pakko. Parhaimmillaan se puuttuu rakenteellisiin epäkohtiin ja karsii niitä. Mutta on muistettava, että on laitoja, joissa kaikki toimii muodollisesti hyvin ja näyttää ulospäin hyvältä. Siitä huolimatta esimerkiksi väitöskirjojen ohjaukseen käytännöt voivat olla tasoltaan hyvin vaihtelevia. Eli haluan korostaa sitä, että laatua ei tuoteta järjestelmällä, vaan laatu tehdään laatuun pyrkimällä. Henkilöillä, jotka opettavat, pitää olla intohimo sisällöllisen laadun tuottamiseen. Meillä on liian paljon väitöskirjoja, jotka täyttävät väitöskirjan kriteerit, mutta ne eivät täytä laadukkaan tutkimuksen kriteereitä, Ronkainen sanoo.

Arjen käytännöt

Suvi Ronkainen on ohjannut väitöskirjoja eri yliopistoihin ja toiminut esitarkastaja-

Väitöskirja

Väitöskirja

Väitöskirja

VÄITÖSKIRJA

Väitöskirja

Väitöskirja

Väitöskirja

Väitöskirja

Väitöskirja

Väitöskirja

Väitöskirja

VÄITÖSKIRJA

Väitöskirja

Väitöskirja

na psykologiassa, yhteiskuntatieteissä sekä kasvatus- ja terveystieteissä.

– Psykologiassa tehdään paljon artikkeliväitöskirjoja, joissa pohdinta on usein yhteenveto artikkeleista. Myös sosiologiassa tehdään artikkeliväitöskirjoja, mutta se, mikä menee muodollisesti läpi psykologiassa, ei mene läpi sosiologiassa. Sosiologiassa yhteenvedon täytyy sitoa artikkelit osaksi laajempaa teoreettista kontekstia. Yhteiskuntatieteisessä tutkijalta odotetaan omaa synteisiä aivan toisella tavalla kuin psykologiassa. Magna psykologiassa ei ole magna sosiologiassa.

Ronkaisen mukaan vastuu laadusta on viime kädessä tiedekunnilla, koska ne päättävät arvointikäytänteistä.

– Käytäntö on osoittanut, että erittäin hyvät työt saavat aina osakseen huomiota ja erittäin huonoille ollaan kohteliaita. Ohjaus ja esitarkastus ovat väitöksen keskeisiä solmukohtia, joten tiedekuntien tulisi kiinnittää erittäin suurta huomiota ohjaajien ja esitarkastajien valintaan, koska juuri he ovat tärkeimpiä henkilöitä väitösten laadunvarmistuksen kannalta.

Toisaalta epävirallinen huhu yliopistoissa kertoo, että esitarkastajien valinnalla varmistetaan väitöskirjan läpimeno. Tässä menossa vaarana on, että laadusta tingitään entisestään ja ongelmat kierretään sieltä, mistä aita on matalin.

– Joskus saattaa olla niin, että esitarkastaja on ohjaajan tuttu ja esitarkastus perustuu tietynlaiseen vastavuoroiseen oravanahkakauppaan ohjaajan ja esitarkastajan

välillä. On kuitenkin muistettava, että tiedekunta valitsee esitarkastajat, joten vastuu laadusta on viime kädessä tiedekunnilla. Jokainen esitarkastaja pitää perustella, ja tiedekunnan vallassa on, millaiseksi käytäntö muodostuu.

Arjen käytännöissä näyttää siis olevan häilyvyyttä. Julkinen puhe lähtee kuitenkin siitä, että eroja ja ongelmia ei ole. Tämä mahdollistaa piittaamattomuuden ja jotta muodolliset kriteerit täyttyviin väitöskirjoihin.

– Tiedekuntaa voisi verrata työmaan kymppiin, joka katsoo, että homma hoidetaan piirustusten mukaisesti. Laadunvarmistuksen kannalta tiedekunnat ovat avainasemassa valitessaan väitöskirjojen ohjaajat, esitarkastajat ja antaessaan väittelijälle väittelyluvan. Nykyisellään arjen käytännöt sallivat piittaamattomuuden, mikä aiheuttaa muutoseikkojen korostamista sisällön kustannuksella. ●

”Kokemukseni ovat hyvin moninaisia”

Ensimmäiset referee-lausunnot saatuani taisin itkeä koko illan. Jälkeenpäin katsottuna artikkelini olikin kyllä törkeän huono. Ei siis ihme, ettei lausunnoissa ollut oikeastaan yhtään positiivista asiaa. Seuraava artikkeli ei välttämättä ollut artikkelina parempi, mutta silti lausuntojen murskaavuus ja toisaalta mitäänanomattomuus yllättivät.

Olin mielestäni tehnyt ihan kiinnostavan avauksen tutkimusaiheeseen, josta ei Suomessa ole tehty yhtään oman alan tutkimusta. Refereet yrittivät sitten tarjota ”välineiksi” kirjallisuutta ja teorioita suoraan 1960-luvulta. Yhä edelleen ottaa päähän se asiantuntemattomuus ja kapeakatseisuus!

Kolmas referee-julkaisuun tarjoamani artikkeli menikin sitten läpi, ja palaute oli alusta loppuun loistavan tarkkaa, analyttistä ja asiantuntevaa. Sekä lehden toimittajat että toinen referee olivat positiivisen kriittisiä ja mikä tärkeintä, tarjosivat konkreettisia ehdotuksia korjauksille. Niiden pohjalta oli hyvä tehdä muutoksia, kun itse oli samaa mieltä korjausten tarpeellisuudesta. Se toinen referee osoitti lausunnollaan, mitä en ainakaan halunnut tehdä.

Kokemukseni referee-lausunnoista ovat siis hyvin moninaisia. Parhaimmillaan ne vievät koko tutkimustyötä eteenpäin, ja artikkeli paranee huomattavasti. Pahimmillaan lausunto voi olla ”nimettömän refereeen” oman hännän nostamista.

Eräs referee oli soittanut kirjan toimittajalle välittömästi artikkelini saatuaan ja kysynyt, miksi en viittaa hänen tiettyyn tutkimukseensa. Kiintoisaa oli se, että tutkimus kyllä löytyi lähdeluettelosta! Lausunnossaan kyseinen referee keskittyi lähinnä siihen, ettei häneen viitata riittävän usein ja riittävän arvostavasti. Refereekin on siis vain ihminen, mutta parhaimmillaan osaava ja asiantunteva, paneutuva ja myös toisen työtä arvostava.

Jatko-opiskelija, Lapin yliopisto

Marjo Laukkanen

Viitosesta voi romahtaa viitoseen

Opintasuoritusten arvioimisesta ei ole olemassa yhtenäistä ohjeistusta, vaan ohjeet ja käytännöt vaihtelevat eri tiedekuntien ja jopa eri oppiaineiden välillä. Arvioinnin kehittämistyön tuloksena tiedekuntien arviointia on Lapin yliopistossa kuitenkin yhtenäistetty.

Parhaillaan on menossa ensimmäinen lukuvuosi, kun jokaisen tiedekunnan opinto-oppaasta löytyvät tarkat ohjeet pro gradu -töiden arvioimiseksi. Uunituoreet ohjeet löytyvät matkailun ja liiketoiminnan sekä yhteiskuntatieteiden tiedekuntien oppaista. Ne jättävät tilaa tutkielman tarkastajan omalle harkinnalle, mikä todetaan myös ohjeissa:

”Tutkielmalle esitetään sitä arvosanaa, minkä kuvaus keskeisiltä osiltaan on tunnistettavissa tutkielmassa. Kaikkien piirteiden ei kuitenkaan edellytetä esiintyvän samassa oppinnäytteessä. On syytä myös ottaa huomioon, että eri oppiaineissa ja erityyppisissä tutkielmissa painotukset voivat vaihdella. Lisäksi saman arvosanan sisään mahtuu keskenään erilaisia tutkielmia.”

Eri tiedekuntien ohjeiden sisällöissä ja esittämismuodoissa on sekä yhtäläisyyksiä että eroja. Yleensä kriteereitä kuvaillaan ensin yleisellä tasolla ja sitten arvosana kerrallaan. Taiteissa arvosanakuvaukset annetaan sekä tieteellisen että taiteellispainotuksen työn osalta.

Tahatonta tai tarkoituksellista retoriikkaa liittyy siihen, edetäänkö arvosanakuvauksissa alhaalta ylöspäin vai ylhäältä alaspäin eli otetaanko lähtökohdaksi hyväksyttävä vai erinomainen työ. Taiteissa ja kasvatustieteissä edetään approbaturista laudaturiin, oikeustieteissä hylätystä

Yliopistossa alin hyväksyttävä arvosana on joskus ykkönen, välillä viitonen ja toisinaan approbatur.

Erinomaisuutta voidaan puolestaan kuvata viitosella, kympillä, laudaturilla tai kiittäen hyväksytyllä. Asteikot vaihtelevat eri opintasuoritusten ja tiedekuntien välillä.

kymppiin ja matkailussa ja liiketoiminnassa sekä yhteiskuntatieteissä laudaturista approbaturiin.

Esittämismuodoltaan selkeimmin eroavat kasvatustieteiden ohjeet, jotka on kirjattu taulukkoon ja löytyvät opinto-oppaan liitteistä. Jokaisen arvosanan kohdalle on kirjattu, mitä odotetaan vaikkapa tutkielman aiheelta, käsitteiltä ja käytetyiltä menetelmiltä.

Esimerkiksi approbaturin saavan tutkielman metodi ja tutkimusmenetelmät ovat heikosti valittuja ja perusteltuja sekä ulkokohtaisesti sovellettuja. Magna cum laude approbaturiin edellytetään, että metodisia pulmia ja mahdollisuuksia käsitellään monipuolisesti ja perustellaan hyvin. Laudaturin saamiseksi edellytetään jo kriittistä arviointia ja itsenäisen, innovatiivisen tutkimusotteen kehittämistä.

Oikeustieteissä voi saada kympin

Oikeustieteiden tiedekunnassa maisteritutkielma arvioidaan numeroasteikolla niin, että hyväksyttävä tutkielma ja kypsyysnäyte arvostellaan yhtenä kokonaisuutena ja

arvosanaksi annetaan 5–10. Hylättyjä eli nelosia ei anneta, vaan tarvittaessa tutkielma palautetaan opiskelijalle uudelleen kirjoitettavaksi.

Oikeustieteiden opinto-oppaassa kerrotaan, mitä asioita tutkielmalta edellytetään yleisellä tasolla sekä kunkin arvosanan kohdalla. Arvosteluperusteet ovat löytyneet oppaasta lukuvuodesta 2005–2006 lähtien.

– Niillä haetaan yhteismitallisuutta eri oppiaineiden ja tietyllä tasolla myös eri yliopistojen tiedekuntien välille, varadekaani Markus Aarto kertoo.

Ennen yhteisiä ohjeita kullakin oppiaineella oli omat kriteerinsä. Koko tiedekunnan yhteisten arvosteluperusteiden pohjana käytettiin Turun yliopiston vastaavia suosituksia. Aarron mukaan kyse on juuri suositusluonteisista ja arvioinnin apuna käytettävistä ohjeista, sillä opettajan vapautteen ja vastuuseen kuuluu arvioinnista päättäminen. Eri opettajat voivat esimerkiksi painottaa arviointikriteerejä hieman eri tavoin.

Maisteritutkielmalla on aina kaksi tarkistajaa. Jos lausunnoissa on enemmän kuin yhden arvosanan ero, tutkielma annetaan yleensä luettavaksi kolmannelle arvioijalle. Näin on Aarron mukaan kuitenkin tapahtunut vain pari kertaa.

Millä päästää läpi?

Aarto arvostelee vuosittain tuhansia tenttivastauksia, satoja luentokuulusteluissa annettuja vastauksia ja oppimispäiväkirjoja sekä kymmenkunta maisterin tutkielmaa. Tenttien ja luentosuoritusten arvioinnissa käytetään nykyisin yhteistä arvostelu-

asteikkoja, jonka Aarto kokosi tutkinnon-uudistuksen yhteydessä eri oppiaineiden vastaavien taulukoiden perusteella ja joka löytyy opinto-opista.

– Suurin haaste on siinä, että määrittelee riittävän osaamistason, jolla päästää opiskelijan läpi. Eli sen tason, millä opiskelijalla on riittävät eväät, että hänet voi ja kehtaa lähettää työelämään.

Suorituksen hyväksyminen edellyttää, että opiskelija saa vähintään puolet maksimipistemäärästä. Joskus tenttikysymykset voivat osoittautua niin haastaviksi, että arvioija joutuu pohtimaan uudestaan arvosteluperusteitaan.

– Ajattelen sen juuri osaamisen kautta ja tarvittaessa skaalaa arvosteluperusteita. Arvosanan tulee vastata henkilön tosiasiallista osaamista suoritushetkenä, ja tenttikierrosten tulee olla vaativuudeltaan suurin piirtein yhteismitallisia.

Kuten muissakin tiedekunnissa, myös oikeustieteissä tenttien arvosanojen oikaisuvaatimukset ovat hyvin harvinaisia. Opiskelijat ovat jonkin verran yhteydes-

sä opettajiin, jos eivät ole tyytyväisiä saamaansa arvosanaan, mutta tyytyvät lähes poikkeuksetta saamaansa numeroon tutustuttuaan arvosteluperusteisiin.

Opiskelijan käyntikortti

Aarron mukaan sanallisen arvioinnin merkitys korostuu yksilökohtaisissa, runsaasti omaa panostusta vaativissa suorituksissa. Tavanomaisissa massasuorituksissa, kuten tenteissä, numeroarvostelu on toimivaa ja perusteltua.

– Itsenäistä työskentelyä ja vahvaa omaa panosta edellyttävissä kirjallisissa tuotoksissa, kuten tutkielmissa, pitää olla mukana sanallinen arviointi. Oppimista palvelee, kun saa tietää ne osaamisen kipukohdat, joita pitäisi kehittää.

Omien heikkouksien ja vahvuuksien oppiminen palvelee myös työelämään siirtymistä. Maisterin tutkielman kirjallista arviointia voidaan Aarron mukaan käyttää hyödyksi työnhaussa.

– Se toimii ikään kuin opiskelijan käyntikorttina ja kertoo työnantajalle, mitä ky-

”Laitan kommentit muutamaksi päiväksi sivuun”

Parhaimmillaan kritiikki vie työtä eteenpäin ja pahimmillaan se lamaannuttaa täysin. Mitä useammin omaa työtään on luettanut muilla, sitä helpompaa ja rutiininomaisempaa kritiikin vastaanottamisesta on tullut.

Jos palaute on kirjallista, yleensä luen sen heti kertaalleen läpi ja laitan kommentit muutamaksi päiväksi sivuun. Siinä ajassa palautteeseen ehtii tulla tarpeeksi etäinen suhde, jotta negatiivisistakin kommentteista saa positiiviset puolet irti. Palaute voi olla välillä niin raadollista, että täytyy pinnistellä kovastikin päästäkseen taas eteenpäin.

Kritiikin vastaanottamiseen on täytynyt opetella. Ensimmäisten journal-palautteiden jälkeen olin valmis lyömään hanskat tiskiä, mutta kokenut ohjaaja kannusti sinnikkäästi jatkamaan. Vieläkin välillä mietin, onko minusta tähän ja haluanko asettaa työtäni jatkuvasti näin kovan arvostelun alle.

Kritiikin lähde on alkanut vaikuttaa omaan suhtautumiseeni. Jos huomaan, että kritiikin antaja ei oikeasti ole lukenut työtäni, annan palautteen mennä toisesta korvasta sisään ja toisesta ulos. Kansainvälisistä referee-journaaleista olen yleensä saanut paras-ta kritiikkiä. Parasta siis siinä mielessä, että se vie todella työtä eteenpäin.

Artikkeleista koostuvaa väitöskirjaa tehdessä saa tottua kovaan kritiikkiin, jota tulee useammalta eri taholta ja jossa on myös ristiriitaisuuksia. Väitöksen mennessä työtä on ehtinyt arvioida nelisenkymmentä oman alan kansallista ja kansainvälistä tutkijaa.

Jatko-opiskelija, Lapin yliopisto

kyä hakijalla on ja millaista tekstiä hän kykenee tuottamaan.

Aarron mukaan työnantajat toivovat vastavalmistuneilta oikeustieteen maistereilta usein tavanomaista osaamistasoa. Arvosanoihin kiinnitetään huomiota vasta sitten, jos ne ovat poikkeuksellisen hyviä tai huonoja. Poikkeuksellisen hyvien arvosanojen voidaan usein katsoa kertovan liiallisesta teoreettisuudesta ja huonojen välipitämättömyydestä ammattitaidon kehittämisen suhteen.

Lapin yliopiston oikeustieteiden tiedekunnassa arvosanojen antamisesta luovuttiin väitöskirjojen kohdalla 1990-luvun lopussa. Suomessa valmistuu vuosittain vain noin parisenkymmentä oikeustieteellistä väitöskirjaa ja ne jakautuvat moniin eri oppiaineisiin, mikä tekee arvosanan yhteismitallisen määrittämisen hyvin vaikeaksi. Niinpä hyväksytty väitöskirja saa joko merkinnän hyväksytty tai kiittäen hyväksytty, jota on tähän mennessä annettu Lapin yliopistossa vain kahdesti. ●

Kritiikin esittäminen ja väittelytaito ovat olennainen osa sekä angloamerikkalaista että mannermaista poliittista ja filosofista kulttuuria. Miten väittely sujuu suomalaisissa yliopistoissa?

Laura Junka

Teidän vai meidän traditio?

Ulkopoliittisen instituutin kansainvälisten suhteiden tutkijalla *Sinikukka Saarella* on vankka kokemus akateemisesta kulttuurista Suomessa ja Britanniassa. Saari suoritti perusopinnot Helsingin yliopistossa ja tohtoritutkinnon Lontoossa.

Saaren mukaan väittelytaito on Britanniassa olennainen osa yliopisto-opintoja. Opiskelijoita kannustetaan esittämään omia mielipiteitään ja argumenttoimaan rohkeasti. Ryhmät ovat myös aidosti monikulttuurisia, ja erilaisten näkökulmien kirjo on laaja. Keskustelu ovat usein hyvinkin kiivasta.

– Britanniassa oli aina ihan kauhea työ suitsia keskustelua. Sitä piti ohjailla, ettei se ajautuisi liian kauas aiheesta, seminaareja itsekin vetänyt Saari muistelee.

– Samalla piti pitää huolta siitä, etteivät tietyt ihmiset päässeet dominoimaan keskustelua. Erityisesti amerikkalaiset olivat seminaaritalanteissa yleensä tosi kärkeä, mutta he myös esittivät asiansa tosi taidokkaasti.

Suomessa Saari on törmännyt päinvas-taiisiin ongelmiin. Päällimmäinen haaste on saada keskustelua ylipäättään alulle.

– Opiskelijat ovat yleensä lukeeet annetut tekstit tunnollisesti ja valmistautuneet seminaariin. Silti he ovat arkoja esittämään mielipiteitään, Saari pohtii.

Perusteellista puuronkeittoa

Saksassa opintonsa suorittanut kulttuuri- ja mediatutkija *Asko Lehmuskallio* on

myös huomannut eroja suomalaisen ja saksalaisen väittelykulttuurin välillä.

– Siellä kritiikki on kovempaa, sitä esitetään enemmän, rohkeammin ja osittain aika tylstikin, Lehmuskallio kertoo.

Kiivaus kuuluu kuitenkin etupäässä keskustelutilanteisiin. Kirjoittaessa kritiikki esitetään hienovaraisemmin.

– Asioista kirjoitetaan perusteellisesti, aihetta katsotaan joka näkökulmasta, tuodaan esiin oma lukeneisuus, ja sitä puuroa sitten keitetään ja keitetään. Kaikki, mitä kirjoitetaan, ei ole tärkeää sille, mitä haluaa lopulta sanoa. Se on enemmänkin tyylikysymys, Lehmuskallio kertoo.

Suomessa häntä on hämmästyttänyt etupäässä se, miten harvoin opiskelijat kyseenalaistavat opettajansa.

– Saksassa on normaalia olla kriittinen myös auktoriteetteja ja opettajien sanomisia kohtaan. Oppilaita rohkaistaan siihen alusta lähtien.

Syy löytyy Lehmuskallion mielestä maan vahvasta kritiikin perinteestä. Muun muassa *Kantin*, *Marxin*, *Heideggerin*, *Arendtin*, *Nietzschen*, *Habermasin* ja Frankfurtin koulukunnan muovaamassa kulttuurissa elää tiukasti ajatus siitä, että kritiikin esittäminen on olennainen osa julkista elämää.

Myös Sinikukka Saari selittää erot Suomen ja Britannian välillä etupäässä tradition kautta.

– Väittelykulttuurillahan on Britanniassa todella vahvat juuret, ja väittelemi-

nen on olennainen osa maan poliittista ja julkista elämää.

– Sen näkee hyvin, jos vertaa menoa vaikka Britannian parlamentissa ja Suomen eduskunnassa, Saari heittää.

– Parlamentissa on tosi hyvä tunnelma. Poliittinen väittely on sellaista verbaalia mitteloitua, johon liittyy huumoria, kepeyttä ja sanataituroitua.

Viisas vaikeenee

Väittelytaidon ja kritiikin arvostus perustuu pitkälti eurooppalaiseen poliittiseen ja filosofiseen traditioon. Tämän tradition yhteydessä niitä on pidetty sekä demokraattisen yhteiskuntajärjestyksen että tieteen keskeisinä kulmakivinä.

Muissa kulttuuriperinteissä arvostus ei ole yhtä itsestään selvää. Ei myöskään ole olemassa mitään mittapuuta, jonka avulla olisi mahdollista väittää, että eurooppalainen traditio olisi oikeassa, muut väärässä.

Suomalaista kulttuuria on perinteisesti leimannut ajatus, että viisas vaikeenee. Ainakin tässä mielessä pohjo-lan tuppiisuudet ovat ennenkin eronneet supliikista britistä, vuolaasta ranskalaisesta, röyhkeästä jenkitä ja pedantista saksalaisesta.

– Eduskunnassa istunnot taas ovat aika tylsiä, kaikki antavat siellä etukäteen valmistettuja lausuntoja. Ja toisaalta, jos väittelyä syntyy, eduskunnassa usein suututaan. Britanniassa sellaista totaalista maltingmenetystä ei oikein suvaita.

Huumorin kukkia

Lontoossa School of Oriental and African Studies (SOAS) -yliopistossa vaikuttava kansainvälisen politiikan professori *Stephen Chan* ei arvostele suomalaista väittelykulttuuria yhtä kriittisesti.

Suomalaiset ovat tulleet Chanille tutuiksi Tampereen yliopiston kesäkursseilla, joita hän on vetänyt useaan otteeseen. Myös SOAS:ssa on joka vuosi useita suomalaisopiskelijoita.

Chan myöntää, että suomalaiset ovat väittelytilanteissa usein melko pidättäytyväisiä. Hän ei kuitenkaan näe syytä huoleen.

– Kun suomalaiset liittyvät keskusteluun, he ovat yleensä tosissaan ja pyrkivät hyvinkin syvälliseen argumentointiin, Chan toteaa.

– SOAS:ssa parhaat oppilaani tuntuvat melkein aina tulevan kahdesta maasta: joko Suomesta tai Saksasta.

Ainoa asia, mikä Chania huvittaa, on suomalaisten uinuva huumori.

– Olen pistänyt merkille, että Britanniassa tulevilla suomalaisopiskelijoilla kestää joskus hyvinkin kauan, ennen kuin he huomaavat, että väittelyn ja kritiikin yhteydessä saa nauraa ja viljellä huumoria, Chan selittää.

– Kun suomalaiset pääsevät tästä jyvälle, he yleensä innostuvat toden teolla! •

Nykykuvataiteen **autonomiasta**

Viime kesän Mäntän kuvataideviikkojen taiteilijoita pyydettiin vastaamaan kysymyksiin, jotka liittyivät taiteen yhteiskuntasuhteeseen sekä taiteen ulkopuolelta tuleviin vaatimuksiin. Vastauksista koottiin fragmentteja näyttelykatalogiin. Kysymykset olivat näyttelyn kuraattori, valokuvataiteilija *Veli Grönön* sekä kuvataideviikkojen toiminnanjohtaja *Veikko Halmetojan* laatimia. Pyynnöstä sain koko materiaalin käyttööni. Silmäilyäni aineistoa yksi asia nousi ylitse muiden – nykykuvataiteen autonomia.

Taiteen autonomialla on juurensa estetiikassa. *Immanuel Kantin* (1724–1804) yhteydessä puhutaan esteettisyyden autonomiasta, jossa keskeistä on subjektiivinen mielihyvä ja esteettisen kokemuksen pyyteettömyys. Esteettiset arvot ovat riippumattomia muista arvoista, minkä vuoksi kauden aistillisesti miellyttävät asiat saavat olla moraalisesti arveluttavia, tiedollisesti vähämerkityksisiä tai käytännön elämän kannalta hyödyttömiä.

Formalistisessa autonomiassa taide käsitettiin itsenäiseksi ilmiöksi, joka on kehityksessään riippumaton yhteiskunnasta ja politiikasta. Tämän vuoksi taidetta ei tulisi tarkastella yhteiskunnallisesta näkökulmasta, vaan huomio tulisi kiinnittää taiteeseen sinänsä, esteettiseen muotoon tai kauneuteen itseensä. Kirjallisuustieteessä tähän kategoriaan kuuluvat venäläiset formalistit ja kuvataiteissa geometriaan, väriin tai vapaaseen muotoon keskittynyt abstrakti taide. Tälle vastakkaisena voidaan pitää poliittisesti sitoutunutta estetiikkaa, jossa sisällölliset elementit ja sanoma nostetaan etualalle.

Nykykuvataidetta tarkasteltaessa on myönnettävä, että taide on samanaikaisesti sekä autonomista että yhteiskunnallista. Taide ei ole pelkästään tarpeellista tai hyödyllistä, vaan sen täytyy pidättää itsellään oikeus myös hyödyttömyyteen. Eräs taiteen eduista on se, että taiteen ei tarvitse olla progressiivista tieteen tai teknologian lailla. Muuttuessaan tarpeelliseksi tai hyödylliseksi, sisustuselementiksi tai tyydyttämättömien tarpeiden paikkaajaksi oikeus hyödyttömyyteen kyseenalaistetaan.

Tuotteistamisen ja sopimusohjausjärjestelmän aikakaudella taiteen autonomia ei ole itsestäänselvyys. Nykytaiteilija työskentelee monenlaisten paineiden alaisena, eikä kulttuurin vientistrategia ole niistä ainoa. Kulttuuri, jossa ihminen nähdään välineenä uhkaa fundamentaalisesti nykytaiteilijan toimintaedellytyksiä ja ilmaisunvapautta. Mikäli nykytaiteilija lähtee primääristä autonomiasta ja painottaa lopullisen tuotteen tai teoksen asemesta performatiivisuutta, prosessia, keskustelua tai interaktiota,

on hän väistämättä kummajainen kalkyloivien agenttien luomassa välttämättömän pakon ilmapiirissä.

Myöntyminen tuotteistamiselle tarkoittaa ideologista myöntymistä vallitsevalle politiikalle, olipa sitten kysymyksessä suomalaisen nykyvalokuvan brändääminen Helsingin Schoolina tai Leipzigin nuorten maalareiden ympärille noussut hypetys. Tuottaminen, tuotteistaminen ja brändääminen häivyttävät erot ja palvelevat ennalta määrättyjen intressien vaatimuksia. Tuotteistamisen tehokkuudesta kertoo se, että toiseus ja jopa ei-identtinenkin voidaan nähdä tyylinä, jossa marginaalinen puhuu epäsuorasti. Ei-identtinen ei kuitenkaan luonteensa mukaisesti identifioitu vallitseviin odotuksiin eikä epävarma muutu varmaksi.

Huolimatta kulttuurivientistrategioiden volyyminä kulttuurivienti ei vaikuta kansantaloutta nostavasti ja sen osuutta pidetään yleisesti pienenä verrattuna esimerkiksi metsäteollisuuden vientituloksiin. Onko käynyt niin, että huolimatta uusliberalistisista pyrkimyksistä muokata myös nykykuvataiteesta menestyvä tuote, taiteen menestys punnitaan kuitenkin sen omilla arvoilla, irrallaan kansantalouden kriteereistä? Pitääkö nykykuvataide siis pintansa? Onko sen sisään muodostunut autonomia, omaehtoisuuden eetos niin vahva, että vientistrategiat eivät sitä kykene horjuttamaan?

Nykykuvataide syntyy ei vielä olevasta, tuntemattomasta uudesta, eroista ja erilaisuudesta sekä kokemuksen ennalta määräämättömyydestä. Näitä nykytaiteen ulottuvuuksia ei tule häivyttää, vaan vaalia.

Intohimona Mustang

Atk-telesuunnittelija *Ismo Tiainen* on entisöinyt autoja 1970-luvulta lähtien. Aluksi häntä kiinnostivat eurooppalaiset autot. Taitavien käsien läpi kulki Opeleita ja Fordejia. Eurooppalaiset autot saivat jäädä omaan arvoonsa vuonna 1997, kun Ismo sai käsiinsä jenkkiautojen aatelistoon kuuluvan vuoden 1968 mallin Mustangin.

– Olen hajottanut Mustangin yhdentoista vuoden aikana useita kertoja pieniksi palasiksi ja koonnut sen uusilla osilla entistä ehommaksi. Olen entisöinyt auton kuusikymmentäluvun hengessä. Uudet osat olen tilannut osaksi Amerikasta mutta pääsääntöisesti kuitenkin kotimaisilta toimitajilta, ja auto näyttää juuri siltä kuin se oli neljäkymmentä vuotta sitten. Maalaus on suunniteltu 60-luvun rata-Mustangien innoittamana.

Myös auton kori on käyty läpi hiekkapuhaltamalla, masaaamalla, maalaamalla ja verhoilemalla uudestaan. Vuodessa auton osiin kuluu 1 000–1 500 euroa, joten harrastus on varsin halpa, kun omalle työlle ei aseteta hintalappua. Lisäksi Ismon mieltä lämmittää se, että auton arvo nousee sen vanhetessa.

Ajokausi alkaa vappuna, jolloin Ismo suuntaa auton keulan joka vuosi kohti Oulun jenkki autonäyttelyä. Konepellin alla hyrisee 370 hevosvoimaa eli sata enemmän kuin alkuperäisessä versiossa.

– Vappuna pukeudun bootseihin, farkkuihin ja nahkaliiveihin. Vapauden tunne on valtava, kun japsiautot ohitselevat ja itse tietää, että jos painaa hiukankin kaasua, niin kaikki muut autot jäävät seisomaan. Kaasujalkaa kannattaa kuitenkin säästellä, sillä auto syö polttoainetta kuusikymmentäluvun hengen mukaisesti 15 litraa sadalla kilometrillä, siistillä maantieajolla. Niinpä autolla ajetaan kesässä vain noin 4 000–5 000 kilometriä. Ajokausi päättyy syyskuussa.

Mustangista on muodostunut Tiaisen perheelle niin rakas, että se ei ole myytävänä. Kerran eräs ostaja ajoi pihaan Harley-Davidson-moottoripyörällä ja teki rahakkaan tarjouksen Mustangista. Ismo oli pitkään haaveillut Harley-Davidsonista, joten hän mietti jo kauppvoja, mutta onneksi *Raija*-vaimo ehti hätiin kertomaan, että Mustang ei ole myytävänä. Sen jälkeen myynnistä ei ole edes haaveiltu.

Autoharrastukseen kuuluu cruising eli letkeä ajaminen. Autolla ei siis hurjastella vaan ajetaan hiljakseen toisinaan kaupungilla ja maaseudulla sekä kuunnellaan konepellin alla hyrisevän V8-moottorin ääntä ja nautitaan maisemista.

– Mustangilla ajaessa irtaantuu arjen ympyröistä. Siinä on sitä paljon puhuttua fiilinkiä, liekö se sitten nostalgista 1960-luvun kaipuuta, Ismo pohtii.

Olli Tiuraniemi

> Ismon linkit

www.autowiki.fi/index.php/Ford_Mustang_mk1 – tietoa Mustangista

www.mustangclub.fi – omistajien kotisivu

www.musclecarclub.com – historiatietoa Mustangista

Valokuva: Juha Kutuniva

Tanskalainen tulevaisuuden tutkija Maria-Therese Hoppe kehottaa havainnoimaan etenkin ihmisten haaveiden ja mielikuvien muutoksia ja vastaamaan niihin tulevaisuuden matkailutuotteita suunniteltaessa.

ELÄMYSPARLAMENTTI

Lapin matkailun tulevaisuus **kivenä kengässä**

Lapin matkailuparlamentti
kokoontui pohtimaan Lapin
matkailun tulevaisuutta.

Matka kansainväliseksi
brändiksi on vaativa,
mutta ei mahdoton.

Ranskalainen matkailija kirjoittaa internetin keskustelupalstalla: Lappi oli upea lukuunottamatta matkamuistomyymälöillä täyteen ahdettua joulupukin kylää valtatien varrella.

Toinen turisti poikkeaa kahvilaan, jonka nimi on Aito, mutta valikoima ja sisustus kuin mistä tahansa ketjukahvilasta. Edes paikallista murretta puhuva ystävällinen kahvilanmyyjä ei saa sisään poikenneesta kävijästä asiakasta.

Lapista halutaan kansainvälisesti tunnettu brändi, mutta edellä mainittujen esimerkkien valossa työsarkaa riittää vielä runsaasti.

Lapin matkailun infrastruktuuriin on investoitu viime vuosina valtavasti. Kasvaneen kapasiteetin myötä yöpymisten määrät ovat myös kehittyneet suotuisasti. Hotellihuoneiden käyttöaste ja keskihinta ovat kuitenkin vielä jäljessä maan keskiarvoa. Kausiluonteisuudestakaan ei ole päästy eroon. Näitä tilastoja nähtiin parlamentissa runsaasti.

Olisiko nyt aika panostaa seinien sijaan matkailijan kokemuksen sisältöön?

Lisäksi tarvitaan suunnaton määrä markkinointia, joka on nykyään usein kustannustehokkainta hoitaa internetissä.

– Lappilaisten matkailuyritysten internet-markkinointi on tällä hetkellä surkeaa, sivaltaa tutkija-konsultti *Ilkka Kauppinen*.

Tulevaisuus kivenä kengässä

Tanskalainen tulevaisuuden tutkija *Maria-Therese Hoppe* antaa kaiken kunnian maakunnassa tehtävälle strategia- ja skenaariotyölle mutta kehottaa jäljittämään merkkejä tulevaisuudesta muutenkin kuin tilastojen valossa.

– Merkit tulevaisuudesta ovat kuin kivi kengässä. Aluksi asialle ei tehdä mitään, ennen kuin kivi alkaa todenteolla hiertää. Silloin tulevaisuudesta on jo tullut nykypäivää.

Vaikka Suomessa vannommekin teknologian nimiin, Hoppen mukaan se ei riitä Lapin matkailun tulevaisuuden merkkien havaitsemiseen. Lisäksi täytyy ymmärtää missä maailmassa ylipäättensä mennään. Erityisen tärkeänä hän pitää tietoa siitä, kuinka ihmisten haaveet ja mielikuvat asioista muuttuvat.

Aitoudesta maksetaan

Hoppelle oli kerrottu, että Lapissa on Euroopan puhtain ilma.

” Jos tuote on aito ja se vastaa matkailijan haaveisiin ja mielikuviin Lapista, tuotteen hinta on toissijainen.

– Miksi ihmeessä ette myy puhdasta ilmaa hiihtoloman sijaan? Hotellihuoneet täyttyvät siinä sivussa. Eivät ihmiset tänne seinien takia tule, Hoppe puuskahtaa.

– Eiväthän ihmiset mene irlantilaiseen publiinkaan oluen vaan maailmankuulun irlantilaisen tunnelman vuoksi. Kun mielikuva irlantilaisen pubista toteutuu, käy oluenkin kauppa.

Venetsiassa miljoonat turistit maksavat 12 euroa kupista kahvia. Itse kahvi on toissijainen asia verrattuna siihen, että matkailija pääsee kokemaan jotain itselleen merkityksellistä ja aitoa.

Voisiko samaa soveltaa lappilaiseen kahvilaan, josta asiakas kääntyi kannoiltaan?

Hoppe kehottaa tuotteistamaan myös perinteisen suomalaisen potkukelkan.

– Se jos mikä on aitoa ja eksoottista, tulevaisuudentutkija hihkaisee kuulostaen siltä, että jos seminaarisalin vieressä kiertävällä ensilumen ladulla olisi moinen menopeli, hän rientäisi oitis kokeilemaan.

Jos tuote on aito ja se vastaa matkailijan haaveisiin ja mielikuviin Lapista, tuotteen hinta on toissijainen. Palvelutuottaja voi näin loppuun mietityllä tuotteellaan saada huomattavasti suuremman katteen sekä kasvattaa kysyntää löytämällä aivan uusia kohderyhmiä, joiksi Hoppe listaa kansainvälisesti kasvavan keskiluokan, kypsän iän saavuttaneet sekä luksusekomatkoilijat.

Aitouden vaatimus on heillä kaikilla.

Haaveista totta Lapissa

Vaikka suomalainen innovaatiojärjestelmän väitetään olevan maailman kärkeä, miksi välillä tuntuu siltä, että moottorikelkkailu on jäänyt viimeisimmäksi matkailuinnovaatioksi?

– Milloin tuotteistetaan sienestys ja marjastus? Entä poromatkailu, niin että asiakas pääsee kyydissä nököttämisen sijaan itse tekemään ja oppimaan, kysyy lappilainen ohjelmajärjestäjä.

Lappi on myös oivallista maaperää kiirettömyydelle, mikä on suora vastaus maailmalla trendikkääksi nousseelle kiirettömälle elämäntavalle (*slow lifestyle*). Vihreästä elämäntavasta puhumattakaan.

Volyymien ja kannattavan liiketoiminnan näkökulmasta isojen ohjelmajärjestelyyritysten rooli on tärkeä. Yhteinen tuotekehitys kylissä sijaitsevien yritysten ja muiden paikallisten osaajien kanssa tuo kuitenkin suurillekin yrityksille kilpailuetua, sillä paikalliskulttuurin hyödyntämisen kautta ne voivat saada tarjontaansa alueen erikoisuuksia korostavia, aitoja elämyksiä mahdollistavia tuotteita.

Pienten itujen pata porisemaan

Monialainen tutkimus, tuotekehitys ja koulutus ovat avain Lapin viemiseen matkailun maailmankartalle.

Kun Lapin Markkinoinnin, Lapin elämyksellisuuden osaamiskeskus LEO:n sekä Lapin korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten välille – luovan toimialan osaajilla höystettynä – löydetään toisiaan täydentävä synergia, Lapin brändityö, markkinointi, elämysajattelun vieminen liiketoimintaan, tuotekehitys ja osaavan työvoiman turvaaminen ovat varmasti huippuiskussa.

– Tämä pienten itujen pata on saatava porisemaan, kehottaa Lapin liiton ohjelmajärjestäjä *Sami Laakkonen*. ●

Tuija Kauppinen

Kirjoittaja on Lapin elämyksellisuuden osaamiskeskus LEO:n ja kansallisen Matkailun ja elämystuotannon klusterin viestintäpäällikkö.

Sari Väyrynen

Saamelaisuuden rajoilla

Tutkija Sanna Valkonen selvittää, mihin piirtyvät saamelaisen identiteetin rajat ja miten niitä piirretään.

Kun *Sanna Valkonen* alkoi kymmenisen vuotta sitten tehdä Jyväskylän yliopistossa valtio-opin pro seminaari -työtään saamelaisidentiteetistä, hän yllättyi. Tutkimusmateriaaleissa saamelaisista puhuttiin yhtenä kansana, jonka jäseniä kuvaavat määritetyt yhteiset piirteet.

– Huomiota herättivät lauseet kuten ”saamelaiset ovat yksi kansa”, ”saamelaiset ovat rajoin rikottu kansa” ja varsinkin ”saamelaiset ovat alkuperäiskansa”. Itse en silloin edes tiennyt kuuluvani alkuperäiskansaan, vaikka tiesinkin olevani saamelainen, Valkonen sanoo.

Muoniosta kotoisin oleva saamelaisen äidin ja suomalaisen isän tytär tunsi porosaamelasta elämäntapaa sukulaistensa kautta.

– Kouluaikani ei juuri opetettu saamelaisasioita ja saamelaisten historiaa, vaikka esimerkiksi saamelaisten poliittinen toiminta oli alkanut jo sotien jälkeen. Noin kahdenkymmenen viime vuoden aikana saamelaisuutta on aktiivisesti määritelly poliittisesti ja julkisesti.

Kuka on aito ja oikea?

Lapin yliopistossa Sanna Valkonen on työskennellyt eri tehtävissä vuosituhanen vaihteesta lähtien.

– Gradua aloitellessani luin Jyväskylän yliopiston kirjastossa Kide-lehteä, joka käsittelee Lapin yliopiston Arktista keskusta. Lehden innostamana tulin valtionhallinnon harjoitteluun Arktisen keskuksen Pohjoisen ympäristö- ja vähemmistöoikeuden instituuttiin syksyllä 2000, tutkija muistelee.

Viime vuodet Valkonen on valmistellut väitöskirjaansa, jossa hän tutkii saamelaisidentiteetin rakentumista valtailmiönä. Hän selvittää, miten saamelaisuutta rakennetaan, ylläpidetään ja toistetaan yhteisö- ja yksilötasolla erilaisten kertomusten, lausuntojen ja arkipäivän käytäntöjen kautta. Materiaalina hänellä on mm. sanomalehtiartikkeleita, saamelaisinstituutioiden julkilausumia, Suomen saamelaisten haastatteluja sekä saamelaisten kirjoituksia omasta saamelaisidentiteetistään.

Valkosen mukaan saamelaisten nimeäminen yhdeksi kansaksi neljän eri valtion alueella on mahdollistanut sen, että suuresta ja monimuotoisesta ryhmästä voidaan puhua yksikkönä ja tiettyjä piirteitä voidaan yleistää koskemaan koko kansaa.

– Nykyisessä saamelaispolitiikassa korostetaan saamelaisten asemaa alkuperäiskansana sekä siihen tiiviisti liittyviä kulttuuripiirteitä, kuten poronhoitoa, saamen kieltä ja saamelaisten erityistä luontosuhdetta. Perinteiden ja luontosuhteen painottaminen saattavat kuitenkin sulkea aidoksi ja oikeaksi määritellyn saamelaisuuden ulkopuolelle monia saamelaisiksi itsensä kokevia henkilöitä: esimerkiksi saamelaisalueen ulkopuolella asuvia, muualta kuin perinteisistä elinkeinoista elantonsa saavia

ja saamen kieltä taitamattomia saamelaisia, Valkonen korostaa.

Määritelmät eivät olekaan yhdentekeviä.

– Se, miten saamelaisuudesta puhutaan ja miten saamelaispolitiikkaa käytännössä toteutetaan, vaikuttaa siihen, miten saamelaisuus yleisesti ymmärretään. Tärkeää on myös pohtia, kenen ääni määrittelyssä korostuu. Tosiasiahan on, että toisilla on aina enemmän valtaa määritellä kuin toisilla, Valkonen toteaa.

Monipuolisuutta keskusteluun

Tutkimuksessaan Sanna Valkonen on havainnut, että yksilöt vetävät saamelaisuuden rajat löysemmin kuin saamelaispolitiikka.

– Saamelainen syntyperä korvaa sen, että ei täyty saamelaisuuden kulttuurisia tunnusmerkkejä: että ei osaa kieltä, omista poroja tai elä tiiviissä luontoyhteydessä, Valkonen tiivistää.

Tutkija haastaakin saamelaisyhteisöä keskustelemaan siitä, voisiko saamelaisuus olla luontevasti myös jotain ihan muuta kuin perinteistä saamelaisuutta.

– Historiallisestihan saamelaisuus on ollut moninaista, mutta nykyinen saamelaispolitiikka lukitsee saamelaisuutta tiettyyn muottiin. Yhteisön elinvoimaisuuden kannalta on tärkeää, että saamelaiseksi itsensä kokeva yksilö pystyy samastumaan saamelaisuuden yleisiin määritelmiin.

Valkosen tutkimuksen mukaan monet saamelaiset kaipaavat sitä, että saamelaisuus olisi luonnollista ja helppoa.

– Samalla he kuitenkin kokevat, että

Saamelaisuus paikantuu nykyisin vahvasti perinteisten merkitysten, kuten erityisen luontosuhteen, poronhoidon ja saamen kielen kautta. Mutta mihin piirtyy niiden saamelaisten identiteetti, jotka eivät voi elää perinteistä saamelaiselämää, kysyy tutkija Sanna Valkonen.

perinteinen saamelaiselämä on heille käytännössä mahdotonta. Toisaalta he pystyvät kokemaan saamelaisuutta toistaessaan perinteisiä saamelaismerkityksiä: käyttäessään lapinpukua, puhuessaan saamea, opetellessaan kieltä, säilyttäessään poronlihaa pakkasessa. Saamelaisen identiteetin pohja voisi kuitenkin olla paljon laajempi, Valkonen sanoo.

Lisää saamelaistutkimusta

Sanna Valkonen viimeistelee parhaillaan väitöskirjaansa, joka valmistunee ensi vuo-

den aikana. Samalla hän työskentelee yhteiskuntatieteiden tiedekunnassa sosiologian tuntiopettajana sekä suunnittelee yhteiskuntatieteellisiä sisältöjä yliopiston saamelaisopintokokonaisuudelle. Tutkija toivoo, että Suomessa tehtäisiin nykyistä enemmän tutkimusta saamelaisuudesta.

– Norjaan ja Ruotsiin verrattuna tutkimusta tehdään vähän, ja tutkimus on monesti yksittäisten tutkijoiden varassa. Saamelaisuutta tulisi tutkia myös Suomessa entistä monipuolisemmista lähtökohdista. Se avartaisi tietämystä ja lisäisi ymmärrystä

niin saamelaisyhteisössä kuin sen ulkopuolellakin, Valkonen arvioi.

Tutkimus on tuonut Valkosenkin elämään yllättäviä asioita.

– Kirjoitin Kide-lehteen vuonna 2002 artikkelin orastavista tutkimusideoistani. Eräs saamelaismies Tampereella luki jutun, kiinnostui siitä kovin ja otti yhteyttä. Aika pian menimmeikin naimisiin, Valkonen naurahtaa. •

Väitökset

www.ulapland.fi/uutisarkisto

Tuomioistuimille aktiivisempi rooli oikeuden kehittäjinä

Oikeustieteen kandidaatti *Jussi Syrjäsen* väitöstutkimuksen mukaan oikeustiede pitää kiinni naiivista demokratiakäsityksestä, mistä seuraa parlamentin valan ylikorostaminen suhteessa tuomioistuimiin.

Tutkimuksen perusteella demokratiaargumentti on keskeinen lainsäädännön ja tuomioistuinten välisen suhteen määrittelyssä. Naiivi demokratiakäsitys tarkoittaa, että välillinen demokratia ymmärretään kansan suvereenin tahdon esittäjänä. Syrjäsen mukaan tähän liittyy oikeusvaltiossa naiivi legalismin vaatimus.

Sen mukaan tuomioistuinten velvollisuus on toimia tiukasti lakiin sidottuna. Kaikki poikkeamat lainmukaisuudesta nähdään sellaisina virheen tai konfliktin ilmentyminä, jotka on välittömästi tuomittava illegitiimiksi tuomiovallan väärinkäytöksi.

– Vallitsevan oikeudellisen ajattelun ja siinä käytettyjen käsitteiden ongelmana on, että ne tarjoavat turhan vähän mahdollisuuksia tehdä aktiivista oikeuden kehittämistyötä oikeudellisessa ratkaisussa, Syrjäsen sanoo.

Syrjäsen mukaan tuomioistuinten toimintamahdollisuuksia määrittelevä käsiteverkosto soveltuu huonosti sellaiseen konfliktinratkaisuun, jossa ratkaisu pyritään räätälöimään sisällöllisesti mahdollisimman onnistuneeksi käsiteltävänä olevan tapauksen erityispiirteitä kunnioittaen.

Syrjänen toteaa, että pohdittaessa tuomioistuinten roolia yhteiskunnassa ei ole järkevää luopua tekemästä eroa politiikan ja juridiikan välille, mutta ei myöskään ole järkevää ajatella juridiikkaa ja politiikkaa täysin eri asioina. Kyse on pikemminkin aste-erosta kuin laatuerosta.

Demokratia pystytään Syrjäsen mukaan määrittelemään nyky-yhteiskunnassa tavalla, joka perustelee parlamentin ja tuomioistuinten välisen selkeän hierarkian purkamista sekä tuomioistuinten vahvempaa ja aktiivisempaa roolia oikeuden kehittämisessä. Hän ehdottaa, että oikeusvaltion sijaan alettaisiin puhua yhteiskunnan oikeudesta.

– Tällöin oikeutta ei ajateltaisi valtiokeskeisesti vaan hyväksyttäisiin, että oikeutta syntyy myös paikallisella ja kansainvälisellä tasolla. Yhteiskunnan oikeuden käsite ohjaa ajattelemaan sitä, että oikeuden ratkaisut tehdään yhteiskuntaa varten.

Väitös 19.9.2008

Jussi Syrjänen: *Oikeudellisen ratkaisun perusteista*

Kunnan tuloksellisuus paranee muutосkyvyn ja talouden tasapainolla

Filosofian kandidaatti *Asko Merilän* väitöstutkimuksen mukaan kuntien tuloksellisuuden parantamisessa tulee jatkossa painottaa yhä enemmän inhimillisten voimavarojen hyödyntämistä.

– Työntekijöillä on erityisen suuri merkitys kunnan tuloksellisuuden ja työprosessien laadun uudistamisessa. Muutoskykyyn tarvitaan luottamushenkilöitä, viranhaltijoita ja kaikkia työntekijöitä, joilla kullakin on oma roolinsa kuntaa koskevissa muutoksissa, Asko Merilä sanoo.

Tutkimuksen perusteella suurin vaikutus tuloksellisuuden muodostumisessa on ihmisten osaamisella ja aikaansaamiskyvyllä. Siihen vaikuttaa prosessien sujuvuus eli toimintojen tuloksellisuus, joka on sidoksissa organisaation osaamiseen ja säiseen vuorovaikutukseen.

– Kun on osaava, aikaansa seuraava ja vuorovaikutteinen johto ja henkilöstö, jotka saavat kehittää koko ajan organisaatioitaan, niin seurauksena ovat uusinta tietoa ajanmukaisesti soveltavat toimintaprosessit. Luottamushenkilöstön on annettava tähän päätöksillään mahdollisuus.

Merilän mukaan on selvää, että organisaatio pyrkii tasapäistämään ja standardoimaan palvelujaan. Tämä ei kuitenkaan yleensä sovi asiakkaalle, jolle kelpaa vain juuri itselleen sopivin ja tehokkain palvelu tai tuote. Asiakasta onkin kuunneltava tarkasti.

Talouden osa-alue on tuloksellisuuden muoto, joka ennemmin tai myöhemmin ottaa oman asemansa varmasti mutta joka tuloksellisuuskeskustelussa painottuu kuitenkin aivan liikaa ja estää näin todellisen tuloksellisuuden parantamisen henkilöstön voimavaroin.

– Kuntien tuloksellisuuden parantamisessa tulee jatkossa painottaa yhä enemmän inhimillisten voimavarojen hyödyntämistä. On päästävä pois talouden luvuilla pelottelemisesta tiedostaen, että talous on vain yksi osa tuloksellisuuden parantamista.

Merilän mukaan todellinen muutосkyky rakentuu tukemalla työntekijöiden luottamusta, motivaatiota, innovatiivisuutta ja kunkin henkilökohtaista tekemistä organisaation osana.

Väitös 10.10.2008

Asko Merilä: *Muutoskyky ja laatuperustaisen kunnan tuloksellisuus – Tapaus Utajärvi*

Lapin yliopistosta professoriksi Berliiniin

Jussi Ängeslevä on valmistunut taiteen maisteriksi Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnan audiovisuaalisen mediakulttuurin koulutusohjelmasta vuonna 2004. Hän on suorittanut taiteen maisterin tutkinnon myös Englannissa, jonka jälkeen hän on työskennellyt tutkijana ja professorina eri puolilla maailmaa. Miten ajauduit Lapin yliopistoon ja sitä kautta kansainväliselle uralle?

– Valmistuttuani kansainvälisestä lukiosta Turussa etsiskelin Euroopan laajuudella opinto-ohjelmaa, joka mielenkiintoisella tavalla yhdistäisi teknologiaa ja luovuutta. Nykypäivän perspektiivistä on ehkä vaikea kuvitella, että tuolloin mediateknologiaan ja sisältöön keskittyviä yliopisto-ohjelmia oli erittäin harvassa, eritoten BA-tasolla. Lapin yliopisto oli sikälikin minulle osa kansainvälistä uraani, että jouduin hakemaan opiskelupaikkaani ulkomaalaiskiintiössä, koska International Baccalaureate -lukiotutkinto oli vielä tuntematon Suomen yliopistoissa.

Olet työskennellyt tutkijana ja professorina eri puolilla Eurooppaa ja vierailevana professorina mm. Kiinassa. Tällä hetkellä toimit professorina Berliinissä ja samalla suunnittelijana. Miten nämä kaksi työtä sopivat yhteen. Mistä aika?

– Designerin ehkä yksi tärkeimpiä ominaisuuksia tai haasteita on pyrkiä yhdistämään asioita ja ideoita poikki alojen ja ajatusmallien. Sikäli akateeminen ura ja ”oikeissa töissä” oleminen tukevat toisiaan vallan mainiosti. Toisaalta aivan psykologisesti, akateeminen titteli antaa yritysneuvotteluissa oivallisesti uskottavuutta ja työkokemus taas katu-uskottavuutta opiskelijoiden piirissä. Aika on rajallinen resurssi, mutta molemmat työnantajani ymmärtävät monipuolisuuden edut ja ovat kannustaneet löytämään sopivan balanssin. Niin, ja onhan tässä tosiaan näiden kahden päätyön lisäksi taustalla yksi oma pikku bisnesidea hautumassa sekä konsultointia muille firmoille...

Olet erikoistunut fyysisiin ja kehollisiin käyttöliittymiin. Mitä ihmeessä nämä tarkoittavat?

Itse asiassa mistään ihmeestä ei ole ollenkaan kysymys. Lapin yliopistossa tähän suuntaan fokuoituessani asiat olivat vielä hieman toisin, mutta nykyään fyysisiä käyttöliittymiä on yhä enemmän jokapäiväisessä käytössä. Esimerkiksi Nintendon Wii-pelikonsoli kiihtyvyysantureilla varustettuine ohjaimineen on oivallinen esimerkki kehollisesta käyttöliittymästä. Tennispeliä pelataan koko keholla, peliohjainta mailana heiluttaen, eikä vain näppäimistöllä räpeltäen.

Töitäsä on ollut esillä eri puolilla maailmaa. Mitä töitä olet esitellyt ja millaisia uusia innovaatioita töissäsi et sit ja tuot esille?

Varmaankin minun jokseenkin monialaista työnkuvaani peilaten, näyttelyjäni ja luentoja on hankala sijoittaa yhteen kategoriaan. Joskus töitäni on esillä taidekontekstissa, joskus tieteen ja joskus tutkimuksen piirissä, designia unohtamatta. Mutta ehkä jollain yleisellä tasolla pyrin töissäni ja tutkimuksessani löytämään tietynlaista eleganssia, teknologian ja mielekkään sisällön ”keveää” sulautumista.

Mitä sinulle jäi käteen Lapin yliopistosta ja Rovaniemestä?

Iso liuta ystäviä ympäri Eurooppaa, oivallinen pohjakoulutus ja terveellinen perspektiivi maailman menosta. Usein olen jälkeenpäin tuuminut, miten opintoprojektimme Lapissa tuntuivat jotenkin pieneltä verrattuna ”suuren maailman” touhuihin, mutta maailmaa kierreltyäni olen saanut havaita, että työn laatu ja innostus ovat siellä pohjoisissa kuitenkin erittäin korkealla tasolla.

Olli Tiuranimi

Julkaisut

www.ulapland.fi/julkaisut
Tilaukset: julkaisu@ulapland.fi

Elämä tarjoaa unelmia ja lupauksia

Professori *Kaarina Määttä* ja kasvatustieteen tohtori, luokanopettaja *Tuula Uusitalo* toimittama *Kasvatuspsykologisia näkökulmia ihmisen voimavarojen tueksi* -kirja käsittelee ihmisen voimavaroja kasvuiässä, koulussa ja elämän koettelemuksissa. Kirjan toimittajat korostavat kasvatuksen, arvostuksen ja henkisen tuen merkitystä.

Kirjan kaikki kirjoittajat ovat Lapin yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan kasvatteja, ja monet heistä ovat suorittaneet sekä kasvatustieteen maisterin että kasvatustieteen tohtorin tutkinnon. Artikkelit nojaavat kirjoittajien tutkimustyöhön. Kirjoittajia yhdistää tutkimustyön lisäksi into ja kyky nähdä, miten erilaiset oppilaat ja ihmiset voivat kääntää elämänsä suunnan valoisaksi ja myönteiseksi.

Eeva-Liisa Peltokorven, *Outi Kyrö-Ämmälän*, *Suvi Lakkalan* ja *Seija Kankaan* artikkelit keskittyvät yksilöllisten voimavarojen vahvistamiseen kasvuiässä. *Tuula Uusitalo* ja *Kirsi-Marja Saurén* osoittavat, että koulukasvatus voi antaa toisaalta onnellisen elämän eväät, mutta toisaalta koulu voi kiihdyttää ihmisen välineellistymistä yhteiskunnallisessa murroksessa.

Taina Rantala valaisee artikkelissaan opettamisen iloa. *Marita Kilpimaa* ja *Anne Koski-Heikkinen* nostavat esille sen, miten opettajan tie vahvaksi ja kannustavaksi oppilaiden turvaksi ja suunnanantajaksi ei ole itsestään selvää. *Marika Savukoski* ja *Kaisa-Maria Peltokorpi* osoittavat, kuinka ihminen voi venyä vakavissakin elämän koettelemuksissa ja jaksaa kohti selviytymistä, onpa kyse vaikeasta sairaudesta tai sodan koettelemuksista.

Satu Uusiautti esittelee artikkelissaan työssä menestymistä ja *Sirpa Purtilo-Nieminen* avoimen yliopiston kautta aikuisiällä yliopistoon hakeutuneiden opinto- ja motivaatiopolkua. Kirjan lopuksi *Kaarina Määttä* jäsentää väitöskirjan tekemisen prosessia väittelijöiden kertomana.

Yliopisto aallon harjalla

Lapin yliopiston rehtori *Mauri Ylä-Kotolan Yliopisto aallon harjalla* -julkaisu rakentaa historiallista ja filosofista näkemystä usein historiatomaan keskusteluun uudesta yliopistosta ja innovaatioista.

Julkaisu sisältää yhteensä 15 artikkelia, jotka on julkaistu alun perin sanomalehti *Kalevassa* vuosina 2007 ja 2008. Ylä-Kotola on jakanut kirjoitukset kahteen osaan: Kohti uutta yliopistoa ja Innovaation synty.

Ensimmäisessä osassa käsitellään mm. tieteen ja taiteen rajapintoja, työelämän ja tieteen välistä suhdetta, eliittiyliopistoja, yliopistotuudistusta, Pohjois-Suomen yliopiston hautajaisia sekä Lapin yliopiston strategiaa. Toisessa osassa käsitellään mm. digitaalista sisältötuotantoa tutkimuksessa, mediakulttuuria, digitaali televisiota, hypertextuaalisuutta sekä mediapsykologiaa.

Professori Kyösti Kurtakolle juhlakirja

Lapin yliopiston kasvatustieteen professori *Kyösti Kurtakon* kunniaksi on julkaistu juhlakirja. Kirjassa tarkastellaan mm. kasvatusta, koulutuspolitiikkaa ja venäläistä kulttuuria.

Hankkeita lähellä ja kaukana -teoksen artikkelit sivuavat useista eri näkökulmista Kyösti Kurtakon tutkimuksellisen mielenkiinnon kohteita, mm. kasvatusta, koulutuspolitiikkaa, venäläistä kulttuuria, kansainvälisiä kehittämissankkeita sekä akateemista johtajuutta. Se linjaa myös Kurtakon uran päävaiheet.

Kirjoittajat ovat kasvatustieteen tutkijoita ja muita asiantuntijoita sekä Kurtakon työtovereita, yhteistyökumppaneita ja perheenjäseniä. Teos koostuu yhdestätoista artikkelista, ja se on julkaistu professori Kurtakon 60-vuotispäivän kunniaksi.

Valmisteverolainsäädäntö

Leila Juannon Valmisteverolainsäädäntö -teos on ensimmäinen kattava esitys Suomen valmisteverolainsäädännöstä. Teoksessa käsitellään tupakkatuotteiden, alkoholi- ja virvoitusjuomien, juomapakkausten sekä liikennepolttoaineiden verotusta.

Lainsäädännön sisältöön vaikuttaa olennaisesti se, että osa valmisteveroista on EU:ssa harmonisoitu. EU-oikeudellinen sääntely, mm. valmisteverodirektiivit, ja EY-tuomioistuimen oikeuskäytäntö ovatkin teoksessa keskeisessä asemassa. EU-sääntely perustuu ns. väliaikaisen valmisteverottomuuden järjestelmään, jossa tuotteita voidaan valmistaa, varastoida ja siirtää jäsenvaltioiden välillä valmisteverottomina.

Selvitettäviä valmisteverosääntelyn osaluueita ovat mm. verovelvollisuus, veronalaiset tuotteet, veromäärät sekä erilaiset tuotekohtaiset ja muut verottomuustilanteet. Lisäksi teoksessa käsitellään verotusmenettelyä ja muutoksenhakua. Siinä luodaan katsaus myös valmisteverotuksen tulevaisuudennäkymiin Suomessa ja EU:ssa.

Teoksen on kirjoittanut oikeustieteen tohtori *Leila Juanto*, joka hoitaa julkisen talouden professuuria Lapin yliopiston oikeustieteiden tiedekunnassa.

Lapin yliopisto jatkaa toimintaansa julkisoikeudellisena laitoksena

Lapin yliopisto jatkaa toimintaansa julkisoikeudellisena laitoksena, mikäli uusi yliopistolaki toteutuu suunnitelmien mukaisesti. Yliopiston hallitus käsitteli esitystä uudeksi yliopistolaiksi kokouksessaan 9. lokakuuta 2008.

Lakiesitys edellyttää, että hallituksen puheenjohtaja valitaan yliopiston ulkopuolisista jäsenistä, jolloin ulkopuolisilla jäsenillä on käytännössä enemmistö hallituksessa. Lapin yliopisto pitää perusteltuna ulkopuolisten mukaantuloa yliopiston hallintoon mutta pitää toisaalta esitystä ulkopuolisten jäsenten määräästä ylimitoitettuna.

Lapin yliopisto pitää virkasuhteiden muuttamista työsuhteiseksi merkittävänä asiana, joka voi aiheuttaa epävarmuutta ja monia ongelmia. Kelpoisuusvaatimusten poistaminen laista saattaa johtaa kirjaviin nimityskäytäntöihin, joten opetushenkilökunnan osalta kelpoisuusvaatimukset tulee säätää edelleen valtakunnan tasolla, todetaan yliopiston lausunnossa.

Lapin yliopisto korostaa, että maksuvalmiuden lisäksi yliopistoille tulee turvata riittävä vakavaraisuus. Kiinteistöjen osalta on välttämätöntä, että yliopistolla on käyttämiinsä kiinteistöihin määräysvalta ja mahdollisuus vaikuttaa kiinteistökustannuksiin.

Lakiesityksen mukaan hallitus valitsee rehtorin ja hänen tulee nauttia hallituksen luottamusta. Rehtorin asema vahvistuu ja itse näistyy, rehtori palkkaa mm. yliopiston henkilökunnan. Rehtorin asema muuttuu kuitenkin ristiriitaiseksi. Johtopäätöksensä yliopisto esittää, että rehtorin tulisi olla hallituksen puheenjohtaja esitetyn toimitusjohtajamallin sijaan.

Yliopisto kiinnittää lausunnossaan huomioita myös siihen, että lakiesityksessä ei käsitellä korkeakoululaitosta kokonaisuutena. Puutteen korjaamiseksi yliopisto esittää lakiin uutta alalukua, jossa mainitaan selkeästi, että Suomen korkeakoululaitos muodostuu yliopistoista ja ammattikorkeakouluista, joilla voi olla yhteisiä yksiköitä. Lapin yliopisto korostaa lausunnossaan jatkavansa rakenteellista kehittämistään osana Lapin korkeakoulukonsernia.

Kannanottonsa lopuksi yliopisto huomauttaa, että lakiesityksen pikainen valmistelu näkyy sekä yleisperusteluissa että monissa lakiteknisissä yksityiskohdissa. Tarkemmin määrittelemättä jäävät yliopistojen uusi oikeusasema, yliopistojen autonomia ja uudistuksen vaikutukset muuhun lainsäädäntöön.

Lassi Heininen dosentiksi Kanadaan

Lapin yliopiston dosentti ja kansainvälisten suhteiden yliopistonlehtori *Lassi Heininen* on nimitetty kanadalaisen Trentin yliopiston dosentiksi syyskuusta 2008 alkaen.

Trentin yliopisto kuuluu Kanadan keski suurten yliopistojen joukkoon, ja se sijaitsee Ontarion eteläosassa. Dosentuuri on sijoitettu yliopiston monitieteiseen Frost Center for Canadian Studies -yksikköön. Heinisen tehtäviin kuuluvat vuosittainen luennointi, jatko-opiskelijoiden ohjaaminen ja kanadalais-pohjoismaalaisen tutkimusyhteistyön edistäminen yhteisten hankkeiden ja työpajojen, kuten Kallottiakatemian kautta.

Professori Jaakko Husa senioritutkijaksi hollantilaiseen yliopistoon

Lapin yliopiston oikeustieteiden tiedekunnassa työskentelevä professori *Jaakko Husa* on nimitetty ulkopuoliseksi senioritutkijajäseneksi hollantilaiseen Tilburgin yliopistoon perustettuun ylikansalliseen oikeuden ja oikeusvertailun instituuttiin. Jaakko Husa toimii myös instituutin julkaisusarjan toimituskunnan jäsenenä.

Lapin yliopistossa vuonna 1995 väitellyt Husa hoitaa oikeustieteiden tiedekunnassa avoinna olevaa julkisoikeuden professuuria. Hän on virkavapaana omasta professuuristaan Joensuun yliopistossa.

Kurssilaiset pääsivät osallistumaan loka-kuussa myös poroerotukseen Hierikonkaalla Pyhä-Kallion paliskunnassa.

Lapin korkeakouluilta yhteinen kansainvälinen porokurssi

Lapin yliopisto ja Rovaniemen ammattikorkeakoulu (RAMK) järjestävät tänä syksynä ensimmäistä kertaa yhdessä poroa ja poronhoitoa käsittelevän kansainvälisen kurssin.

Kurssiin kuuluu poroa ja porotaloutta monipuolisesti käsitteleviä luentoja, harjoitustehtäviä sekä retki poroerotukseen. Opiskelijat tutustuvat porotalouteen, poronhoidon organisaatioihin, lainsäädäntöön, Lapin luonnon eri käyttömuotojen yhteensovittamiseen, poron biologiaan, porolaitumiin, petokysymyksiin, saamelaisporonhoitoon sekä poronhoitokulttuuriin.

Englannin kielellä toteutettavalle kurssille osallistuu parikymmentä eri alojen opiskelijaa muun muassa Japanista, Kanadasta, Ranskas-

ta, Slovakiasta, Tšekistä, Unkarista ja Suomesta. Kurssin vetäjinä ovat erikoistutkija *Päivi Soppela* Lapin yliopiston Arktisesta keskukselta sekä porotalouden lehtori *Veikko Maijala* ja lehtori *Tapio Sironen* RAMK:sta.

Korkeakoulut ovat aiemmin järjestäneet vastaavanlaiset englanninkieliset kurssit erikseen.

– Vaihto-opiskelijat ovat runsain määrin osallistuneet molempien korkeakoulujen poroa käsitteleviin opintojaksoihin. Kiinnostusta porotalouteen selittänee osaltaan poron keskeinen symboli- ja imagoarvo Lapille, Sironen pohtii.

Yhteisellä opintojaksolla pyritään ennen kaikkea tarjoamaan entistä monipuolisempi

kansainvälinen opintokokonaisuus.

– Lapin yliopiston Arktisessa keskuksessa on runsaasti porotalouden tutkijoita, jotka tuovat RAMK:n opintojaksoon syvyyttä. RAMK:sta puolestaan saadaan Lapin yliopiston opintojaksoon lisää käytännön näkökulmaa, Veikko Maijala ja Päivi Soppela arvioivat.

Tänä syksynä järjestettävä kurssi on myös konkreettinen osoitus Lapin uuden korkeakoulukonsernin koulutusyhteistyöstä. Lapin korkeakoulukonserni on Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun, Lapin yliopiston ja Rovaniemen ammattikorkeakoulun muodostama korkeakouluuyhteisö.

ArctiChildren-hanketta esitellään EU:n kotisivuilla

Lapin yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan johtama ArctiChildren-hanke on saanut EU:lta taholta tunnustusta hyvin tehdystä Venäjä-yhteistyöstä.

ArctiChildren-hankkeella edistetään nuorten psykososiaalista hyvinvointia Barentsin alueen kouluissa. Vuonna 2002 alkanut hanke on nostettu esimerkiksi Euroopan komission englannin- ja ranskankielisille kotisivuille. Hanketta esitellään esimerkkinä EU:n avulla toteutetusta Venäjä-yhteistyöstä.

– Kun tietää, että jokaisessa Euroopan maassa on kymmeniä ja jopa satoja toinen toistaan upeampia hankkeita, tuntuu todella hienolta, että ArctiChildren-hanke on saanut näinkin paljon tunnustusta, projektipäällikkö *Eiri Sohlman* toteaa.

– Saatu tunnustus on tärkeää myös sen vuoksi, että olemme juuri laajentamassa hanketoimintaa Baltian maihin kuuden maan ja kahdeksan yliopiston välille, mikäli saamme rahoituksen. Myös lähialueelle on suunnitteilla oma erillinen hankkeensa, jonka tarkoituksena on levittää viidellä eri kielellä julkaistun opetusmateriaalin käytänteitä kouluihin.

Edellisen kerran hanke sai tunnustusta vuonna 2006, kun se valittiin yli kolmensadan hankkeen arvioinnissa 40 parhaan joukkoon.

Professori Kyösti Urponen eläkkeelle

Lapin yliopiston pitkäaikainen professori *Kyösti Urponen* siirtyi eläkkeelle 1. lokakuuta 2008 lähtien.

Kyösti Urponen suoritti Turun yliopistossa valtiotieteen kandidatin tutkinnon pääaineenaan sosiaalipolitiikka vuonna 1970, valtiotieteen lisensiaatin tutkinnon vuonna 1974 ja valtiotieteen tohtorin tutkinnon vuonna 1979.

Urponen on työskennellyt useissa eri tehtävissä Turun, Tampereen, Oulun ja Joensuun yliopistossa sekä Tallinnan pedagogisessa yliopistossa. Työnsä Lapin korkeakoulussa Urponen aloitti 1.8.1984 sosiaalipolitiikan, erityisesti sosiaalityön professorina. Vuodesta 2004 lähtien hän on työskennellyt Venäjäosaamisen ja lähialueyhteistyön professorina. Lisäksi hän on toiminut mm. Lapin yliopiston ensimmäisenä vararehtorina 1997–2001, yhteiskuntatieteiden tiedekunnan dekaanina sekä sosiaalityön laitoksen johtajana.

Urponen on toiminut myös useissa luottamustehtävissä, mm. sosiaali- ja terveysministeriön huumausainekysymyksiä Lapin läänin ja Pohjoiskalotin alueella selvittävän työryhmän puheenjohtajana. Hän on Turun ja Tampereen yliopiston sosiaalipolitiikan dosentti ja Oulun yliopiston yhteiskuntatieteen dosentti. Tallinnan pedagogisen yliopiston kunniatohtorin arvonimi hänelle myönnettiin 1997.

Tutkimuksessaan Urponen on käsitellyt sosiaalityön ja sosiaalipolitiikan kysymyksiä. Viime vuosina hän on keskittynyt lähialueyhteistyöhön Venäjälle, etenkin Murmanskin alueelle. Urponen on ollut kehittämässä alueelle sosiaalityön koulutusta sekä paikallista toimintaa mm. lastensuojelussa sekä huume- ja hivongelmien hoidossa.

Elle Valkeapää Juhla Moka kädentaitajaksi

Lapin yliopistossa teollista muotoilua opiskeleva taidekäsityöläinen *Elle Valkeapää* on Pauligin Juhla Moka tämän syksyn uusi kädentaitaja.

Pauligin Juhla Mokka on esitellyt mainonassaan jo 49 suomalaista kädentaitajaa kolmenkymmenen vuoden aikana. Tämän syksyn uusi kädentaitaja on saamelainen Elle Valkeapää, joka suunnittelee ja tekee koruja koivunjuurista ja hopeasta inspiraation lähteenään Lapin luonto ja ihmiset. Näistä aineksista syntyy perinteistä kumpuavia nykypäivän koruja.

Elle Valkeapää on 28-vuotias jalometalli- ja korukiviartesaani Inarista. Hän valmistaa palkittuja koruja, joissa saamelainen käsityö, luonnon ja kulttuurin elementit sekä paikalliset materiaalit yhdistyvät oivaltavasti uuteen suunnitteluun. Hän valmistaa mm. korvakoruja, riipuksia ja rintakoruja yhdistämällä uudella tavalla koivunjuuria ja hopeaa.

Tutkimusta lentoasemien turvallisuuspalveluista

Lapin yliopisto taiteiden tiedekunta ja Ilmailulaitos Finavia ovat käynnistäneet yhteisen tutkimusprojektin, jossa kehitetään tehokkaita ja toimivia konsepteja turvallisuuspalveluiden tuottamiseen.

Projektissa tehdään tutkimusta tämän syksyn aikana kolmella erityyppisellä lentoasemalla Suomessa. Tehtyjen havaintojen perusteella Lapin yliopiston tutkijat kehittävät uusia toimivia ja tehokkaita palvelukonsepteja lentokenttien turvallisuuspalveluihin, kuten turvatarkastuksiin. Tavoitteena on mm., että matkustajat kokisivat lentoasemien turvatarkastukset entistä miellyttävämpinä. Projektin osallistuu myös Lapin yliopiston te-

ollisen muotoilun, graafisen suunnittelun ja markkinoinnin opiskelijoita, jotka suorittavat projektissa opintojaan.

Tutkimuksessa hyödynnetään muotoilun tutkimusmenetelmiä ja suunnitteluprosesseja palvelukonseptien kehittämiseksi. Palvelumuotoilu (englanniksi *Service Design*), jonka avulla voidaan kehittää yritysten tarjoamia palveluita, on tutkimusalueena varsin uusi. Siinä käytetään laadullisia menetelmiä, jolloin voidaan keskittyä etenkin käyttäjien ja muiden sidosryhmien näkökulmiin.

Projekti käynnistyi elokuussa 2008, ja sen loppuraportti luovutetaan helmikuussa 2009. Projektin rahoittaa Ilmailulaitos Finavia.

Kuusi apurahaa Wihurin rahastolta

Jenni ja Antti Wihurin rahasto on myöntänyt apurahan neljälle Lapin yliopiston tutkijalle ja kahdelle työryhmälle.

Apurahan saivat:

Oikeustieteen kandidaatti *Anja Karvonen-Kälkäjä* 18 000 euroa väitöskirjatyöhön Asiakkaan asema vanhuspalvelujen hankinnoissa – julkisoikeudellinen tutkimus julkisista hankinnoista erityisesti asiakkaan oikeuden turvaamisen näkökulmasta

Hallintotieteiden lisensiaatti *Mika Kylänen* 18 000 euroa väitöskirjatyöhön Yhteistyö ja kilpailu matkailukeskuksen tuottamisessa – etnografinen tapaustutkimus Pyhä-Luostosta

Kauppätieteiden tohtori *Antti J. Haahti* työryhmineen Experience Stratos -tutkimusohjelmaan 15 000 euroa

Taiteen maisteri *Tuomas Honka* työryhmineen 15 000 euroa keskitysleirillä kuolemaantuomitun siperialaisen hantisamaanin *Ivan Stepanovits Sopotsinin* koko tietouden julkaisemiseen ja etnografiseen syvä tutkimukseen *Lennart Meren* ja *Juha Pentikäisen* kenttätutkimuksen valossa

Kasvatustieteen maisteri *Taina Kallio* 9 000 euroa väitöskirjatyöhön Yrittäjyysvalmiuksien luominen ammatillisella toisella asteella

Oikeustieteen tohtori *Kirsi Kuusikko* 5 000 euroa kirjan tekemiseen oikeusasiamiesintituutiosta

Rahoitusta käsikirjoittamisen tutkimukselle

Suomen Akatemian kulttuurin ja yhteiskunnan tutkimuksen toimikunta on myöntänyt Lapin yliopiston mediatieteen professori, dosentti *Eija Timosen* johtamalle käsikirjoittamisen tutkimukselle 400 000 euroa vuosille 2009–2012.

Taideteollisen korkeakoulun elokuva- ja lavastustaiteen osaston koordinoimassa Aristoteles muutoksessa – Käsikirjoittamisen variaatioita -tutkimushankkeessa tutkitaan käsikirjoitusprosesseja, elokuvadramaturgiaa sekä elokuvakäsikirjoittamisen historiaa ja tulevaisuutta. Tutkimuksessa pyritään tunnistamaan käsikirjoittajien kirjoittamisen työtavat sekä etsimään aristoteelisen, juonikeskeisen draaman perinteen rinnalle uusia dramaturgian muotoja. Lisäksi tutkimuksessa tarkastellaan elokuvakäsikirjoittajan rooliin liittyviä ideologisia, poliittisia, sosiaalisia ja tuotannollisia muutoksia suomalaisen elokuvan varhaisvaiheesta alkaen sekä ennakoidaan taiteenlajin tulevaisuuden muutoksia digitalisoituvassa maailmassa.

Lapin yliopiston mediatieteen professori, Taideteollisen korkeakoulun elokuva- ja lavastustaiteen osaston dosentti Eija Timonen toimii hankkeen tutkimusjohtajana. Lisäksi hankkeessa työskentelee yksi tutkija ja viisi Taideteollisen korkeakoulun jatko-opiskelijaa. Hanketta koordinoi Taideteollisen korkeakoulun elokuva- ja lavastustaiteen osasto.

Kuvassa Annelise Josefsonin teos Bonsai.

Saamelaidetta taiteiden tiedekunnassa

Taiteiden tiedekunnassa on esillä 6. marraskuuta saakka laaja saamelaidetta esittelevä näyttely.

Kulttuurintutija *Thomas Kintelin* mukaan politiikka, oikeudet, identiteetti ja etninen yhteisö antavat selkeät raamit nykytaiteen teemojen tarkastelulle.

– Jos haluamme ymmärtää näyttelyn kaikessa syvyydessään, meidän on suhtauduttava saamelaisuuteen jonain, mikä on samanarvoista ja samalla erilaista kuin muu ympärillämme oleva nykytaide ja kulttuuri. Ulottamalla töiden kirjon saamelaisesta käsityöstä eli duodjista taiteeseen näyttely nostaa esiin kysymyksen siitä, mitä perintö on, mitä peritään ja mitä on peritty. Lisäksi se osoittaa, että saamelaisista nykytaidetta on olemassa, kirjoittaa Kintel näyttelyluettelon esipuheessa.

Näyttelyn kaksitoista taiteilijaa edustavat saamelaisen nykytaiteen laajaa kirjoa: esillä on kuvataidetta, taidekäsityötä ja duodjia. Näyttelyn taiteilijat ovat *Maja Dunfeld*, *Monica Edmondson*, *Per Enoksson*, *Gry Fors*, *Geir Tore Holm*, *Rose-Marie Huuva*, *Roland Jonsson*, *Annelise Josefson*, *Fred Ivar Utsi Klemetsen*, *Inger Blix Kvammen*, *Outi Pieski* ja *Gjert Rognli*. Taiteilijoille on yhteistä se, että he kaikki tulevat Saamenmaasta ja ovat saamelaisartistijayhdistys *Sámi Dáiddačehpiid Searvin* jäseniä.

Näyttely liittyy Rovaniemellä 27.–31. lokakuuta 2008 järjestettyyn yhdeksänteentoista Saamelaiskonferenssiin.

Taiteiden tiedekunnan galleriat:
www.ulapland.fi/taidegalleriat

Kaivoslakiesitys nousee takapuoli edellä puuhun?

Lapin yliopiston Arktisessa keskuksessa pidettiin vastikään kansainvälinen kaivosoikeutta käsittelevä seminaari, jossa vertailtiin eri maiden kaivossääntelyn keinoja ja mahdollisuuksia eri maista saapuneiden asiantuntijoiden puheenvuoroissa. Seminaari antoi myös allekirjoittaneille hyvän käsityksen eri maiden sääntelyn keinoista ja lähtökohdista. Keskeisimpänä lähtökohdiana nykyisen täysin globalisoituneen kaivostoiminnan sääntelylle tulisi olla maan sisäinen ja eri sidosryhmille avoin poliittinen keskustelu siitä, mitä kaivosmineraalit ja niiden louhiminen merkitsevät kullekin maalle tänä päivänä ja tulevaisuudessa. Sanottu kiteyttäen: lähtökohdaksi tarvittaisiin kaivosstrategia.

Miten eri maat ovat sopeutuneet globaaliin kaivostointintaan ja siihen liittyviin maailmanmarkkinoihin? Jokainen maa muodostaa yrityksille yhden mahdollisen alueen louhia raaka-aineita. Useat maat ovat käyneet viime vuosien aikana avoimen strategisen keskustelun alueensa kaivostoiminnasta ja vasta sen jälkeen lähteneet kehittämään uutta kaivoslainsäädäntöä, joten voisi kuvitella, että myös Suomessa lainvalmistelijat olisivat olleet kiinnostuneita kaivosstrategiasta. Näin ei ole kuitenkaan tapahtunut.

Valmistelu kaivoslainsäädännön uudistamiseksi alkoi jo vuonna 1999, kun silloinen kauppa- ja teollisuusministeriö asetti tehtävää varten kaksi toimikuntaa. Toimikuntien esitykset eivät johtaneet lakiesitykseen, ja vuonna 2005 perustettiin uusi virkamiestyöryhmä. Viimeisin ryhmä perustaa 8. lokakuuta 2008 antamassaan esityksessä kantansa pitkälti sille, että uudessa kaivoslaissa huomioidaan perusoikeudet. Tavoitteena näyttääkin siis olleen alusta asti vain ajanmukaistaa voimassa olevaa kaivoslakia niin, että esitys ottaa huomioon paitsi perustuslain myös muiden lakien asettamat velvoitteet.

Tässä tehtävässään työryhmä onnistui kohtuullisesti, mahdollisesti jopa hyvin, sillä esityksen pohjalta sellaiseen hyväksytty kaivoslaki pyrki epäilemättä ottamaan huomioon kaikki oikeusjärjestyksen sisältämät velvoitteet kaivostoiminnalle. Mutta hetkinen, hetkinen – unohtuiko samalla jotakin? Ovatko ajantasaistettavan kaivoslain peruslähtökohdat esimerkiksi maanomistajan tai muiden intressitahojen näkökulmasta enää ajan tasalla? Eikö tästä juuri olisi tarvittu avointa keskustelua?

Työryhmässä valittu perustelutapa ontuu myös, kun katsotaan Lapin nykyistä kaivosvaltausten tilannetta. Mitähän Suomi ja suomalaiset, erityisesti Lapin asukkaat, nykyisessä täysin globalisoituneessa kaivostoimintaympäristössä haluavat kaivosmineraaleistaan? Tuottaa globaaleille kaivososakkeiden omistajille voittoa. Ehkä, ehkä ei. Kukaan ei tiedä, koska uutta kaivoslakia lähdettiin laatimaan ilman avointa keskustelua siitä, mitä lain säännösten avulla pitäisi saavuttaa.

Kun lukee virkamiestyöryhmän perustelut siitä, miksi kaivoslain pitää pitää sisällään juuri valitut sääntelyvaihtoehdot, alkaa kaivoslakiesitys tuntua entistä epätätymäisemmältä. Kaivoslakiesitystä lukiessa mieleen hiipii väisämättä ajatus, että tarvitaanko tässä eduskuntaa enää olenkaan, kun kerran esityksen mukaista tulosta edellyttää sekä perustuslaki että muut voimassa olevat lait. Jos kerran kysymys on puhtaasti vanhan lain tarkistamisesta oikeusjärjestyksen sisällä, kansanedustajia kaivattaneen enää kumileimasimen rooliin.

Yhteiskunnallinen keskustelu kaivosstrategiasta käynnistyneenä, kun kaivoslakiesitys lähtee lausuntokierrokselle ja etenee eduskuntaan. Tämä on tietenkin erittäin toivottavaa ja tärkeää, mutta samalla valitettavaa. Strateginen keskustelu kaivoslaista käydään nimittäin esityksen asettamien ehtojen, kansankielellä sanottuna takapuoli edellä, mikä tulee todennäköisesti viivästyttämään uuden kaivoslain voimaantuloa. Samaan aikaan kaikkien osapuolten kanalta olisi parasta, että puun latvaan päästään nopeasti ja karsitaan pahasti vanhentunut kaivoslaki mahdollisimman nopeasti pois päältä.

Timo Koivurova
Kai Kokko

Yliopistolaisten elokuvia Arktista Vimmaa -festivaalilla

Taiteiden tiedekunnan opiskelijoiden ja työntekijöiden elokuvia ylsi Arktista Vimmaa -elokuva- ja mediafestivaalin yhteydessä järjestettävään Vimma08-kilpailuun sekä elokuvakatselmukseen.

Vimma08 on Arktista Vimmaa -festivaalin yhteydessä järjestettävä elokuvakilpailu, joka on suunnattu lappilaisille tai lappilaislähtöisille elokuvaohjaajille ja -tuottajille. Tänä vuonna festivaali esittelee ensimmäistä kertaa kilpasarjan ohella myös elokuvakatselmuksen.

Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnasta Vimma08-kilpailuun ylsivät *Arttu Niemisen* työ *Lossi-E*, *Pia Hynysen* työ *Mistään kotoisin?* sekä *Jari Mikkolan* työ *Desert planet: Riot Sector 68*. Nieminen ja Hynynen opiskelevat Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnassa audiovisuaalista mediakulttuuria ja Mikkola toimii median päätoimisena tuntiopettajana.

Lisäksi festivaalin elokuvakatselmukseen hyväksyttiin *Juha Kiviharjun* työ *Kolme naista lauteilla* – Laila. Kiviharju työskentelee parhailaan kuvataiteen ja taidekasvatuksen päätoimisena tuntiopettajana taiteiden tiedekunnassa.

Yhteensä Vimma08-kilpailuun ja elokuvakatselmukseen esitettiin 32 työtä. Esiraati valitsi kilpasarjaan 9 työtä ja elokuvakatselmukseen 14 työtä. Elokuvat esitetään Arktista Vimmaa -festivaalilla 8. ja 9. marraskuuta.

Arktista Vimmaa -elokuva- ja mediafestivaali järjestetään 5.–9. marraskuuta 2008 Rovaniemellä Arktikum-talossa.

www.arktistavimmaa.org

- www.nelliportaali.fi
- > Tietokannat aihealueittain
- > Monitieteiset > Tilastoja

Linkkejä Lapin yliopiston Nelli-portaalissa

Tilastot tutkimuksen vertailuaineistona

- Tilastokeskuksen verkkokoulu – hyödyllistä perustietoa tilastoista ja tilastojen käyttämahdollisuuksista (millaista tietoa tilastojen avulla voidaan esittää, miten voin itse hyödyntää tilastotietoa ja oppia tulkitsemaan tilastolukuja)
- Suomen tilastollinen vuosikirja
- Lukuisia muita kotimaisia ja ulkomaisia tilastoja vapaasti verkossa
- Muista myös painetut tilastot, jotka löytyvät Hilla- ja Tilda-tietokannoista (tilastokirjasto)

Kylä kaupungissa

Kesällä 2007 alkanut Lapin yliopiston sosiaalityön laitoksen Kylä kaupungissa -tutkimushanke selvittää kylissä asuvien osallistumismahdollisuuksia sekä kylien palveluiden turvaamista kuntaliitoksissa.

Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa tietoa kylien ja keskusalueiden suhteista sekä kylien elämismahdollisuuksien rakentumisesta kuntaliitosten yhteydessä. Keskeisiä teemoja ovat kylien arjen turvallisuus, kyläläisten osallisuus sekä valmiudet teknologia-avusteisten palveluiden käyttöön nykyisen palvelutarjonnan rinnalla.

Tutkimuksen ensimmäinen kysely- ja haastatteluosuus toteutettiin Meltauksen kylässä keväällä 2008. Syksyllä 2008 tutkimuksen kohteena on Jaatilan kylä. Kyselyiden ja haastatteluiden avulla esiin nostetut näkemykset ovat erittäin tärkeitä kaupungin haja-asutusalueita koskevien palveluiden suunnittelun kannalta. Tutkimus tarjoaakin kylien asukkaille kanavan vaikuttaa kaupungin päätöksentekoon. Toisaalla tutkimus lisää päätöksenteossa tarvittavaa asukaslähtöistä tietoa kylien palvelutarpeista.

Kylä kaupungissa -tutkimushanketta rahoittaa maa- ja metsätalousministeriö, ja se on osa Lapin yliopiston sosiaalityön laitoksen laajaa hyvinvointipalveluiden kehittämiseen tähtäävää tutkimuskokonaisuutta.

Hauki, järjen viekkaus ja kosto

Hauki optimoi valitessaan saalista. Kun hauki sitten hyökkää kalan kimppuun, vallitsee viisinkertainen massaylivöima. Iskuhetken nopea voimankeskitys tainnuttaa saaliin, olipa kyseessä ruutana, lahna, sorsanpoikanen tai vesimyyrä. Hauki kääntää saaliinsa pää edellä kitaansa. Nielemistilanteessa virkoavan puolen kilon särjen on myöhäistä pyristellä, sillä hauen kiduskaarien rystypinta mahdollistaa liukumisen vain eteenpäin eli venyvän vatsan perälle. Sätkyttely vaimenee ja erittyvä sappineste toteuttaa tehtävänsä.

Kaloille osittain näkymätön taustavoima järjestää tilanteen: Hauki kokee hengenvaarallisen ihmeen täyttymyksen, valittu saalis onkin tappava ase. Kymmenen gramman vaappu ei ole suvereeni voimassaan vaan sitkeydessä. Uistimen veto vastaa kahden kilon hauen potkua. Uistin ei uinahtelee eivätkä hauen terävät hampaat tylsyt sen koukkuja. Syksyisen hapekkaan veden hauki ei luonteensa mukaisesti lamaannu joutuessaan piilotappajan siiman päähän. Lopulta uistin vetää vaikka metrisen hauen kohti loivaa rantaa, teräskoukkua tai haavia. Sattuma ja tuonpuoleisen saalistavan agentin taidot ratkaisevat, onko kyseessä hauen viimeinen päivä. Toisinaan taistelu kannattaa, toisinaan ei. Joskus hauki saa takaisin vapautensa käsittämättömistä syistä: armosta tai toden oltua kiduttavaa leikkiä.

Julma kauneus toteuttaa kalalajien harmoniaa. Haudet ovat ekologisesti järkevän vesistön pyöveleitä ja samalla lääkäreitä. Sen sijaan ihmisen hyvät pyrkimykset ja arkiset toimet aivan kuin järjettömyyden viekkaudesta aiheuttavat ahvenen lisääntymistä, harjuksen vähenemistä ja monien kalojen kasvun hidastumista. Ihminen kuormittaa väärin ympäristöä, käyttää vettä omavaltaisesti, rehevöittää ja vaikuttaa kalastoon ajattelemattomasti.

Aikoinaan Englannissa lampaat ovat syöneet ihmisiä. Ilmaus on luonnollisesti kielellinen kuva monimutkaisesta yhteiskunnallisesta prosessista, jossa tilansa menettäneet pienviljelijät on vähitellen hirtetty kaupungeissa. Nyt rakennetaan ylevää Eurooppaa, jossa huonokuntoinen ihminen ei ymmärrä julmuuttaan uskoessaan tehomaatalouteen. Koulutus ja tutkimus on saatettu keinoksi tuottaa ajattelemattomuutta. Välttämättömyyksien kuorruttamat visiot häivyttävät yhteyksiä arkisiin valintoihin.

Hauki syö toisia haukia. Se on ylivoimaisen olennon olemassaolon ehto. Hauki kohtaa ihmisen, ja sen hauki kestää näillä näkymin. Ovelimmat haudet jatkavat sukua. Miten ihminen eroaa hauesta? Ihminen on ajautunut itse tuottamansa taustavoimien välineiden koukkuihin. Asetukset,

direktiivit ja eurokieli muodostavat maailmamme. Jumalistunut muutosideologia syö ihmisenä toimimisen eväät. Ihminen on vieraantunut luomuksistaan eikä ymmärrä toimiensa merkitystä. Järjenkäyttö uinahtelee, vaistot eivät toimi. Ihminen häviää haulle, rotalle ja hyttyselle.

Loppuvuoden seminaareja ja luentoja

5.–9.11.2008

Arktista vimmaa -elokuva- ja mediafestivaali Arktikumissa
Festivaali esittelee Pohjoismaiden ja arktisten alueiden elokuva- ja mediatuotannon parhaimmistoa. www.arktistavimmaa.org

6.–7.11.2008

Geronteknologia-seminaari
Esko ja Asko -sali
Seminaarissa tarkastellaan teknologiaa, palveluita ja ympäristöä ikääntyneiden elämänlaadun tukena.

7.–8.11.2008

Valtakunnalliset matematiikan ja luonnontieteiden opetuksen tutkimuspäivät

12.11.2008

Seminaari: *Työikäisten työkyky, terveys ja hyvinvointi*
Fellman-sali
Seminaarissa pohditaan työikäisten työkykyä monesta eri näkökulmasta. Seminaarin järjestävät Lapin lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosasto ja Lapin yliopiston sosiaalityön laitos. Ilmoittautuminen 4.11.2008 mennessä osoitteeseen sosterosasto.lappi@laaninhallitus.fi.

Ikääntyvien yliopiston luennot

Luennot ovat klo 14–16 yliopiston Fellman-salissa.

- 19.11.2008

Lääketieteen ja kirurgian tohtori, arkkiatri, professori Risto Pelkonen:
Hyvän vanhenemisen asialla – arkista kumppanuutta ja hoidon etiikkaa

- 10.12.2008

Teologian tohtori, hiippakuntadekaani Niilo Pesonen:
Ihminen – hengellinen olento

Arktis-tutkijakoulun yleisöluennot

Arktikumin Aurora-sali, Pohjoisranta 4, Rovaniemi

- 25.11.2008 klo 18.00

Tutkijat Emilie Beaudon ja Venkata Gandikota: *Ice and Climate Research on Vestfonna –Preparation, Implementation and Stumbling Blocks*

- 9.12.2008 klo 17.00 alkaen

Arktikumin kirjasto tutuksi, glögitarjoilu kirjastossa
Arktisen keskuksen tiedeviestintä: *Mistä löydät arktisen tiedon?*

10.12.2008

Abi-päivä yliopistolla
Abi-päivillä esitellään yliopiston koulutusaloja ja opiskeluvaihtoehtoja.

Lisää ajankohtaisia
tapahtumia
nettisivuillamme:

www.ulapland.fi/tapahtumat

UNIVERSITY OF LAPLAND
LAPIN YLIOPISTO

PL 122 • 96101 ROVANIEMI

Sopimus 881414

*aurinkoa
arkipäivään
hymyä
huomiseen*

Siivous- ja toimitilapalvelut

SOL Palvelut Oy

Pohjolankatu 4-6, 96100 Rovaniemi

puh. 042 457 6811

www.sol.fi

etunimi.sukunimi@sol.fi

